

SOLI DEO GLORIA

Solas

číslo 52

jeseň 2021

**musíte sa
narodiť
znova**

*Amen, amen ti hovorím.
Ak sa niekto nenarodí znova,
nemôže vidieť kráľovstvo Božie.*

Ján 3:3

Túžobne som očakával

1. Túžobne som očakával Pána
svojho vo dňoch zlých,
On sa priznal k môjmu lkaniu,
mocne vytrhol ma z nich.

2. Keď ma priedpať v bahne hcela
zbaviť všetkých žitia síl,
postavil ma na skalu Boh,
kroky moje upevnil.

3. Do úst vložil novú pieseň,
aby som ho chváliť smel.
Spieva teraz duša moja,
že má v Bohu večný diel.

4. Premnohé sú jeho divy,
ktože sa mu rovnať smie?
Zvestovať chcem vernosť Božiu,
jeho slávne spasenie.

Spevník *Duchovné piesne*, Nitra 1987, pieseň č. 12.
Publikované s láskavým súhlasom zostavovateľa spevníka.

Obsah

Svedectvo prázdneho hrobu	2	Nebezpečné časy posledných dní	25
Idi za mnou, satane!	3	Andrew Murray: Škola poslušnosti	
Chlieb života	5	II. Kristova poslušnosť	30
Musíte sa narodiť znova	12	Učí Božie slovo geocentrizmus?	35
Obnovovanie nového človeka	20	Materialistický a biblický	
Mal som 12 rokov	23	pohľad na svet (oznam)	44

Neprehliadnite informáciu na strane 44!

Svedectvo prázdneho hrobu

A Židia, aby nezostali telá na kríži v sobotu, keďže bol deň pripravovania (lebo to bol veľký deň tej soboty), požiadali Piláta, aby boli polámané ich hnáty, a aby boli sňatí. A pretože mali Židia deň prípravy, a že bol hrob blízko, teda ta položili Ježiša.

Ján 19:31,42

Ale on im povedal: Neľakajte sa! Hľadáte Ježiša Nazarénskeho, toho ukrižovaného. Vstal, niet ho tu. Hľa, miesto, kde ho boli položili.

Marek 16:6

Keď rozmýšľame o svojich životoch, nasmerujme svoje mysle vždy na to mocné svedectvo prázdneho hrobu. Na svedectvo o samotnom Pánovi Ježišovi a na to veľké dielo, ktoré Boh vykonal v ňom a skrze neho. Nech nám z mysle neuniknú podstatné veci z tejto udalosti. Podľa apoštola Jána, pre Židov prichádzajúci deň bol veľký sobotný deň (*veľký deň tej soboty* – Ján 19:31). Snáď bol veľkým pre tradíciu alebo kvôli poslušnosti dávny nariadeniam. Ťažko povedať, čo bolo v srdci každého z nich spojené s týmto dňom, ale bol to pre nich veľký deň.

A predsa to podstatné, čo sa stalo na túto konkrétnu Veľkú noc, tam prítom-

ným ľuďom uniklo. Až na malé výnimky unikla im podstata veci. Veľkňazovi uniklo, že ten ukrižovaný bol Mesiáš. Židom uniklo to, čo Boh vlastne v túto Paschu, v túto Veľkú noc, urobil. A tak to môže byť niekedy aj v živote kresťana. Tak to môže byť aj v živote Božích detí, že podstatné veci im unikajú. To sa stáva často – uniká nám podstata veci. Sústreďme sa na tie veci, ktoré nie sú podstatné a nakoniec ani nedovedú k správne nmu cieľu.

Dal by Pán milosť, aby nám podstata prázdneho hrobu nikdy neunikla, aby v nás bola a zostávala viera v to, k čomu vlastne anjel pozval ženy pozrieť sa do hrobu a k čomu Boh pozval tých, ktorí hoci aj ustráchaní, ale predsa so srdcom obráteným k Bohu vierou prichádzajú a počujú slovo: *pod'ťe, pozrite miesto, kde ležal Pán*, „Vstal, niet ho tu“ (Marek 16:6). Dal by nám Pán milosť, aby svedectvo víťazstva prázdneho hrobu bolo v nás, v našich srdciach naozaj nádejou a radosťou. Tretieho dňa, podľa Písiiem; tretieho dňa, podľa vlastných slov, Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych. Hrob je prázdny!

Vladimír Azor

Idi za mnou, satane!

V tomto článku sa pozrieme na jednu z najtvrdších kritik, akú kedy Ježiš vyslovil. Jeho kritika je ešte pozoruhodnejšia ani nie tak pre slová, ktoré použil, ale skôr pre osobu, ktorej ju adresoval. Tou osobou nebol nikto iný ako apoštol Peter!

Od vtedy začal Ježiš ukazovať svojim učeníkom, že musí odísť do Jeruzalema a mnoho vytrpieť od starších a od najvyšších kňazov a od zákonníkov a byť zabitý a na tretí deň vstať z mŕtvych. Vtedy si ho pojal Peter a začal mu dohovárať hovoriac: Milosrdne sebe, Pane; to sa ti nikdy nestane! Ale on sa obrátil a povedal Petrovi: Idi za mnou, satane; pohoršením si mi, lebo nemyslíš na Božie veci, ale na ľudské.

Matúš 16:21-23

Podme sa teda bližšie pozrieť na tieto prekvapujúce slová, ktoré povedal Ježiš Petrovi: „*Idi za mnou, satane; pohoršením si mi, lebo nemyslíš na Božie veci, ale na ľudské.*” Len krátko predtým Pán vyhlásil: „*Ty si Peter, Skala, a na tej skale postavím svoju Cirkev,*” a potom: „*Dám ti kľúče od nebeského kráľovstva.*” Teraz ho volá „*satanom*” a hovorí, že je pre neho pohoršením. Čo také sa medzi tým odohralo, že ho to priviedlo k tejto mimoriadnej zmene postoja k Petrovi?

Ako sme si mohli všimnúť v predchádzajúcich článkoch, Ježiš práve začal vysvetľovať svojim učeníkom, že bude musieť trpieť, zomrieť a vstane z mŕtvych. Všimli sme si najmä skutočnosť, že Ježiš povedal, že je to nevyhnutné, kým evanjelista Marek poukázal na to, že im to hovoril *otvorene*. Inými slovami, nehrozilo, že by niekto nesprávne pochopil Ježišove slová. Čo teda viedlo Petra k tomu, aby dohovárał Pánovi: „*Milosrdne sebe, Pane; to sa ti nikdy nestane!*”

Nemali by sme byť príliš kritickí voči Petrovi. Svojho Pána bezpochyby hlboko miloval, a keď vezmeme do úvahy jeho obmedzené chápanie, ktoré stále mal

o skutočnej povahe Kristovho poslania na zemi, pomyslenie na to, že musí trpieť a zomrieť bolo viac, ako mohol uniesť. Stále totiž ešte nepochopil, že všetko utrpenie a smrť sú podstatnou časťou záchranného diela Mesiáša. Tak ako obrovská väčšina Židov aj Peter bol presvedčený, že zaslúbený Mesiáš bude víťazný kráľ. Nevyhlásil vari Peter predtým: „*Ty si Kristus (teda Mesiáš)?*” Z jeho pohľadu utrpenie a smrť nemajú nič spoločné s poslaním Mesiáša. Rovnako ako iní apoštolí aj Peter bol presvedčený, že čoskoro Ježiš, Mesiáš, ustanoví svoje kráľovstvo, pričom vyhládka na utrpenie a smrť by predznamenala nešťastie a porážku. Apoštol Peter zrejme veril, že Ježiš začína slabnúť a obávať sa budúcnosti. Toto mohol byť takisto dôvod, prečo mu Peter dohovárał. Hovoril s Ježišom ako s drahým priateľom a jeho motívy boli bezpochyby dobré, ale zároveň robil veľmi vážnu chybu.

Čo teda viedlo Pána k tomu, aby pokarhal Petra takými silnými slovami, keď povedal „*Idi za mnou, satane?*” Nebolo to ani tak preto, že si mu Peter dovolil protirečiť, namiesto toho, aby sa

mu podriadil. Nešlo len o to, že Spasiteľa pobúrili jeho učeník. Nie, išlo tu o niečo oveľa vážnejšie! Za slovami Petra videl Ježiš ruku svojho najväčšieho nepriateľa satana. Samotné meno satan vlastne znamená nepriateľ, protivník. Peter tým, že sa snažil Ježiša odradiť od toho, aby šiel na kríž, nekonal zďaleka ako jeho priateľ, ale stal sa tak nedobrovoľne jeho protivníkom! Potom Ježiš pokračoval slovami: „... pohoršením si mi, lebo nemyslíš na Božie veci, ale na ľudské.“ Čo mal Ježiš na mysli, keď hovoril o Božích veciach a o ľudských veciach? Rovnaký obsah by sme mohli vyjadriť pomocou výrazov „zameraný na Boha“ a „zameraný na človeka“. V tej chvíli nebol Peter zameraný na Boha, ale na človeka. Byť zameraný na Boha znamená uznať, prijať a uchopiť všetko, čo slúži na vyvýšenie cti, slávy a vôle Boha. Osoba zameraná na Boha vysloví slová modlitby Pánovej z celého srdca: *Náš Otče, ktorý si v nebesiach, nech sa posväťí tvoje meno! Nech príde tvoje kráľovstvo! Nech sa stane tvoja vôľa ako v nebi, tak aj na zemi!* Samozrejme, teraz nemám na mysli mechanické odriekavanie slov modlitby, ale uvedomelý, úprimný a vedomý súhlas s každým jej slovom, ako aj úplnú oddanosť jej obsahu. V modlitbe Pánovej je Boh na prvom mieste. ON je v nebesiach – JEHO meno musí byť posvätené – JEHO kráľovstvo musí prísť – JEHO vôľa sa musí všade diať. To je to, čo znamená mať na mysli Božie záujmy. Dokonalým príkladom toho, čo znamená byť zameraný na Boha, je samotný Ježiš Kristus. On sa úplne a neochvejne stotožnil s vôľou svojho Otca. Vždy konal to, čo od neho požadoval Otec, nikdy medzi nimi nebol žiaden nesúlád či rozpor.

Čo však znamená mať na zreteli len ľudské záležitosti? Znamená to byť naplnený starosťami o svoje blaho a vlastný prospech, možno aj prospech iných ľudí, a zároveň sa nezaujímať o to, čo chce Boh. Teda v akom zmysle bol Peter zameraný len na ľudské záležitosti? Nuž, Pán práve povedal učeníkom, že MUSÍ trpieť, že MUSÍ zomrieť a MUSÍ byť vzkriesený k životu. Evanjelista Marek (Marek 6:32, poznámka prekladateľa) poznamenal: „...a otvorene hovoril to slovo.“ Takže príkazy trpieť, zomrieť a vstať z mŕtvych boli Božie príkazy, presne ako o tom trojjediný Boh rozhodol vo večnosti. Bol to plán, ktorý Boh určil pre spásu človeka. Preto Ježišovo umučenie predstavovalo dokonalú vôľu vševediaceho Boha. Ako vždy, Ježišova vôľa bola v úplnom súlade s vôľou Otca a bol naplno oddaný naplneniu Božieho plánu.

Čo tu však robil Peter? Kládol kameň úrazu pred svojho Majstra. V podstate nabádal Ježiša, aby opustil ten plán a zachránil sa pred utrpením a smrťou; povzbudzoval Pána Ježiša, aby dal seba na prvé miesto. Bola to rovnaká stratégia, ktorú použil satan, keď ho pokúšal na púšti. Čo povedal diabol pri tejto príležitosti? „Povedz, aby sa tieto kamene stali chlebmi; hod' sa dolu z vrchu chrámu, aby si ukázal, že si Syn Boží; dám ti kráľovstvá sveta, ak padneš a pokloníš sa mi.“ Inými slovami, daj seba na prvé miesto. Avšak Ježiš ho prísne pokarhal. Teraz to bol jeho učeník Peter, ktorý ho pokúšal tým, že ho nepriamo povzbudzoval, aby myslel na svoje blaho, a tak sa vyhol krížu. Niet sa preto čo diviť, že Ježiš povedal: „*Idi za mnou, satane; nemyslíš na Božie veci, ale na ľudské.*“ Priatelia, mali by sme povedať: „Vďaka

Bohu, že Ježiš úplne odmietol Petrovu radu.“

Keby mal Ježiš na mysli len osobné ľudské záujmy, nenechal by sa ukrižovať a nič by nestratil, pretože by sa vyhol smrti a mohol by sa rovno vrátiť do neba. Ale čo by bolo s nami? Boli by sme navždy stratení v svojich hriechoch bez akejkoľvek nádeje na vykúpenie. Ale sláva Bohu, Ježiš neustúpil, ale šiel na Kalváriu s láskou a vernosťou, aby niesol hriechy ľudu.

Priateľu, patíš medzi tých, ktorí majú na mysli Božie záujmy alebo len

ľudské záujmy? Dávaš si pozor, aby bol Pán na prvom mieste v tvojom živote alebo stále žiješ len pre seba? Ak ešte stále žiješ pre seba, tak je zrejmé, že nie si skutočným kresťanom. Čo máš urobiť? Musíš oľutovať svoje hriechy a plne uveriť v ukrižovaného Spasiteľa. Ak On, nevinný, zaplatil najvyššiu cenu bez akéhokoľvek ohľadu na seba, určite si zasluhuje tvoju absolútnu oddanosť. Choď dnes k Spasiteľovi a popros ho o očistenie od všetkých svojich hriechov.

Michael Steedman

Chlieb života

Živý chlieb zostupujúci z neba

Lebo tým chlebom Božím je ten, ktorý zostupuje z neba a dáva svetu život.

Ján 6:33

Ja som chlieb života. Vaši otcovia jedli mannu na púšti a pomreli; ale toto je chlieb, ktorý zostupuje z neba, aby z neho jedol človek a nezomrel. Ja som ten živý chlieb, ktorý zostúpil z neba. Keby niekto jedol z tohto chleba, bude žiť na veky. A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo, ktoré ja dám za život sveta.

Ján 6:48-51

Nasýtenie piatich tisícov chlebom

Pán Ježiš počas svojej zemskej služby činil divy a vyučoval. Oboje robil preto, aby zjavil svetu svoju identitu, svoje poslanie a dielo, ktoré prišiel vykonať, aby svet mohol byť spasený skrze neho. Bolo to tak aj za Galilejským morom, kde za ním prišli zástupy v počte 5 000 mužov (Ján 6. kapitola). Zástupy za ním nešli preto, že by v neho už uverili ako v Spasiteľa, ale preto, že ich priťahovali divy, ktoré činil (6:2). Ježiš túto príležitosť využil na to, aby nielen zástupom, ale aj nám, ktorí o tejto udalosti čítame

v Písme, vysvetlil hlboké veci týkajúce sa spasenia z viery.

Ježiš pri tejto príležitosti učinil div, vďaka ktorému mohol byť tento veľký zástup ľudí zázračne nasýtený chlebom a rybami (6:5-14). Po tejto udalosti sa Pán Ježiš aj učeníci preplavili na druhú stranu mora. Na druhý deň zástup hľadal Ježiša. Našli ho v Kafarnaume (6:24-25). Pri tejto príležitosti Pán Ježiš odsúdil motív, pre ktorý ho hľadali. Vyčítal im, že ho hľadajú kvôli záležitostiam zemskeho života, avšak mali by ho hľadať kvôli večnosti a večnému životu:

„Ježiš im odpovedal a riekol: Amen, amen vám hovorím, hľadáte ma, nie preto, že ste videli divy, ale že ste jedli z tých chlebov a nasýtili ste sa. Pracujte nie o pokrm, ktorý hynie, ale o pokrm, ktorý zostáva do večného života, ktorý vám dá Syn človeka, lebo toho spečatil Otec, Boh“ (6:26-27). Pán Ježiš sa vyjadril jasne, že neprišiel na svet na to, aby vyriešil záležitosti zemskeho života Židov (a ľudí všeobecne), ani na to, aby na zemi ustanovil (či obnovil) kráľovstvo Izraelovi. To je prvá dôležitá lekcia. Ako na to zareagoval zástup?

Veriť v Pána Ježiša Krista

Reakcia zástupu bola správna. Neprotirečili, ale sa opýtali, že keď je to teda tak, čo potom majú činiť: „Vtedy mu povedali: Čo máme robiť, aby sme konali skutky Božie?“ (6:28). Ich reakcia však bola formovaná zmýšľaním v intenciách Mojžišovho zákona. Vedeli, že Mojžišov zákon je zákon (zmluva) skutkov a že je potrebné ho naplniť. Odpoveď Pána Ježiša je v príkrom kontraste s ich zmýšľaním. Ježiš im odpovedá: „Ježiš odpovedal a riekol im: To je ten skutok Boží, aby ste verili v toho, ktorého on poslal“ (6:29). Pán im odpovedal, že to jediné, čo je potrebné, ale aj postačujúce na to, aby boli spasení a vošli do večného života, je uveriť a veriť v neho ako Syna človeka, ktorý je Božím Synom z večnosti, poslaný zhora (z neba) od svojho večného Otca, od Boha. To je druhá a najdôležitejšia lekcia.

Pán Ježiš tu však netvrdí, že uverenie je skutok zo strany človeka. To by bolo nesprávne chápanie. Naopak, Pán tu dáva do kontrastu konanie ľudských skutkov a spásu z viery samotnej. Robí

to však pozoruhodným spôsobom. Keď sa ľudia zo zástupu pýtali, čo majú činiť, aby boli spasení, pýtajú sa spôsobom, čo majú robiť, aby „konali skutky Božie“. Mienia tým však ľudské skutky, ktoré sú podľa Boha, ktoré sa Bohu páčia – v ich chápaní –, ktoré sú podľa Božieho zákona. Pán Ježiš sa toho chytí a odpovedá im v ich terminológii. Prikazuje im urobiť jednu vec – uveriť a veriť v neho – a toto nazýva skutok Boží. Položme si otázku: Prisudzuje Pán Ježiš svojou odpoveďou aktu spasiteľného uverenia na strane človeka to, že je to vlastne Boží skutok? Odpoveď nachádzame vo zvyšku 6. kapitoly Jánovho evanjelia a podrobnejšie ju rozoberieme nižšie.

Židia žiadajú znamenia

Tentoraz je reakcia ľudí zo zástupu na Ježišovu odpoveď (najdôležitejšiu lekciiu v ich živote, ktorú ich Ježiš práve vyučuje) nesprávna. Namiesto toho, aby spravili to, čo im práve vysvetlil, že majú spraviť – uverili v neho ako Spasiteľa sveta zoslaného z neba –, kladú Ježišovi svoju vlastnú podmienku a svoje uverenie v neho podmieňujú tým, že Ježiš ich podmienku najprv musí splniť. Tou podmienkou je, aby učinil „dostatočné divy a znamenia“, ktoré by ho potvrdili: „Vtedy mu povedali: Aké ty teda činíš znamenie, aby sme videli a uverili ti? Čo robíš?“ (6:30). Je to nemiestna a situácii neprimeraná požiadavka, pretože deň predtým boli Ježišom zázračne nasýtení a Pán sám odkryl, že on je to, kto zostupuje z neba a dáva večný život (6:27). Dokonca oni sami pri nasýtení, keď videli ten div, vyznali: „Toto je skutočne ten prorok, ktorý mal prísť na svet“ (6:14). A prejde len jeden deň a už ho zapierajú,

a žiadajú ďalšie znamenie.

Toto bol problém neverných (neveriacich) Židov: Donekonečna žiadali od Ježiša znamenie a neexistovalo znamenie, ktoré by ich uspokojilo. Na tento problém nevery neveriacich ľudí vo všeobecnosti poukazuje Božie slovo: „*Kedže i Židia žiadajú znamenia, i Gréci hľadajú múdrosť...*“ (1. Korinským 1:22). Na neveru Židov (a ľudí všeobecne) poukazuje Božie slovo priamo: „*Prišiel do svojho vlastného, a jeho vlastní ho neprijali!*“ (Ján 1:11).

Chlieb z neba – manna a Kristus

Túto svoju nerozumnosť, keď Židia žiadajú od Ježiša ďalšie znamenie, sa snažia ešte aj duchovne ospravedlniť, oprieť o písmo. Odvolávajú sa na Mojžiša, ktorý bol Bohom ustanovený nad Božím domom: „*Naši otcovia jedli mannu na púšti, ako je napísané: Dal im jest' chlieb z neba*“ (6:31). Čiže nárokujú si, aby tak ako Mojžiš dal jest' ich ocom mannu, chlieb z neba, rovnako aj Pán Ježiš zoslal chlieb z neba. A pritom im úplne uniká, že deň predtým to Pán Ježiš učinil, že im dal jest' chlieb z neba, aby potvrdil to, čo o sebe povedal, že on je to, kto dáva chlieb života, aby človek, ktorý ten chlieb je, žil večne (6:27).

Ale Pán Ježiš je trpezlivý a milosrdný, nezlomil ešte nad nimi palicu, vysvetľuje im to znova: „*Na to im povedal Ježiš: Amen, amen vám hovorím, že nie Mojžiš vám dal chlieb z neba, ale môj Otec vám dáva chlieb z neba, ten pravdivý. Lebo tým chlebom Božím je ten, ktorý zostupuje z neba a dáva svetu život*“ (6:32). Oni, stále ešte nerozumejúc, že sám Pán Ježiš je tým chlebom, aspoň reagujú tak, že po tomto chlebe túžia: „*Vtedy mu povedali:*

Pane, dávaj nám vždy ten chlieb“ (6:34). Vtedy im to Ježiš zjavil priamo: „*A Ježiš im povedal: Ja som ten chlieb života; kto príde ku mne, nebude nikdy lačniť, a kto verí vo mňa, nebude nikdy žízniť*“ (6:35). Ale oni neverili.

Koreň nevery

Pán Ježiš nielen odkryl, že v neho neveria (6:36), ale aj vysvetlil, prečo v neho neveria, zjavil príčinu neviery. Pán pri tejto príležitosti povedal: „*Všetko, čo mi dáva Otec, príde ku mne, a toho, kto príde ku mne, nevyženiť von. Lebo som nezostúpil z neba nato, aby som činil svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal. A to je vôľa toho, ktorý ma poslal, Otcova, aby som nestratil ničoho z toho, čo mi dal, ale aby som to všetko vzkriesil v ten posledný deň. Lebo to je vôľa môjho Otca, ktorý ma poslal, aby každý, kto vidí Syna a verí v neho, mal večný život, a ja ho vzkriesim v posledný deň*“ (6:37-40). Toto je dôležitá lekcia o vzťahu Božej zvrchovanosti v Božom diele spásy a ľudskej zodpovednosti v otázke spasenia z viery samotnej. Pán Ježiš toto učenie rozvíja vo zvyšku 6. kapitoly Jána. Ale už z tohto tu povedaného je zrejmé, že „každý, komu Boh dá vieru uveriť v Krista, v Krista uverí a Kristus ho prijme za svojho, a dá mu večný život“. Ak by to nebolo zrejmé už na tomto mieste, tak to Pán Ježiš ešte rozvinul a vyložil podrobnejšie a do väčšej hĺbky.

Ako reagovali tí, ktorým sa Pán Ježiš vyznal a odkryl, že on je tým chlebom života? Neverili v neho: „*Vtedy reptali Židia proti nemu, že povedal: Ja som ten chlieb, ktorý zostúpil z neba, a hovorili: Či nie je toto Ježiš, syn Jozefov, ktorého otca i matku my známe? Ako teda hovorí*

tento, že vraj zostúpil som z neba?“ (6:41-42). Teraz však namiesto toho, aby ich Ježiš znovu presviedčal alebo aby činil ďalšie divy či znamenia, aby azda snád' nakoniec v neho uverili, odkryje príčinu ich neviery: „Vtedy odpovedal Ježiš a riekol im: *Nerepcite medzi sebou! Nikto nemôže prísť ku mne, keby ho nepritiahol Otec, ktorý ma poslal, a ja ho vzkriesim v posledný deň*“ (6:43-44). Pán Ježiš sám, osobne, zreteľne, priamo a výslovne (explicitne) vyložil, že ak Boh človeku nedá vieru (povedané slovami „ak Otec daného konkrétneho človeka nepritiahne k Ježišu Kristovi“), tento človek sám od seba uveriť nemôže, nedokáže, nebude spasený a nevojde do večného života. Táto doktrína je v súlade so zvyškom novozmluvného učenia.

Spasiteľná viera v srdci človeka je duchovná záležitosť. Duchovne mŕtvy človek (človek mŕtvy v svojich hriechoch, previneniach a v neobrezanosti svojho srdca) nie je schopný spasiteľne uveriť. Telesný, neznovuzrodený človek nechápe duchovné veci a ani ich pochopiť nedokáže, a preto nedokáže uchopiť, že Kristus je ten živý chlieb zostupujúci z neba, a nedokáže v Krista uveriť. Na to, aby duchovne mŕtvy, telesný človek spasiteľne uveril v Krista, je nevyhnutné, aby Boh Otec tohto človeka „pritiahol k Synovi“ – inak povedané, je nevyhnutné, aby Boh tomu človeku dal vieru. Keď Boh človeku vieru v Ježiša Krista dá, keď ho „pritiahne ku Kristovi“, je to sám ten človek, kto potom v Krista verí, v ktorého srdci potom spasiteľná viera sídli.

Pán Ježiš vedel, ktorí sú to tí, ktorí v neho neveria (6:64). A znova zopakoval tú istú pravdu, ktorú im už pri tejto

príležitosti bol zjavil: „*A vravel: Preto som vám povedal, že nikto nemôže prísť ku mne, keby mu to nebolo dané od môjho Otca*“ (6:65). Následne časť učeníkov od neho odišla: „*Od tej chvíle odišli mnohí z jeho učeníkov nazad a nechodili viacej s ním*“ (6:66). To neboli učenci v pravom zmysle slova. Boli to nasledovníci, pri ktorých dozrel čas, aby sa odkrylo, že v Ježiša Krista neveria. A dozrel čas, aby sa o pravých učeníkoch odkrylo, že v Krista veria. Pán Ježiš sa opýtal aj svojich učeníkov, tých dvanástich, či aj oni chcú odísť, tak ako odišli tamtí (6:67). Tu Peter odpovedal v mene učeníkov a vyjadril mocné vyznanie: „... *a my sme uverili a poznali, že si ty Kristus, ten Syn živého Boha*“ (6:69). Srdcom sa verí na spravodlivosť a ústami sa vyznáva na spasenie (Rímskym 10:10).

Rovnaké vyznanie učinil Peter aj na inom mieste pri inej príležitosti: „*A Šimon Peter odpovedal a riekol: Ty si Kristus, Syn živého Boha!*“ (Matúš 16:16). Pán mu na to: „*A Ježiš odpovedal a riekol mu: Blahoslavený si Šimone, synu Jonášov, lebo telo a krv ti toho nezjavili, ale môj Otec, ktorý je v nebesiach*“ (verš 17). Lekcia je opäť tá istá ako v Jánovi kapitola 6. Peter neuveril v Ježiša ako Krista Spasiteľa v svojej vlastnej kapacite, ale preto, lebo Boh Otec mu svojho Syna zjavil, čo je v terminológii Ján 6 povedané tak, že Otec pritiahol Petra k svojmu Synovi.

Ludská zodpovednosť v diele spásy

Na to, aby človek mal večný život a bol vzkriesený pri druhom príchode Pána, je nevyhnutné, aby človek v Ježiša Krista uveril: „*Lebo to je vôľa môjho Otca, ktorý ma poslal, aby každý, kto vidí Syna a verí*

v neho, mal večný život, a ja ho vzkriesim v posledný deň“ (Ján 6:40). *Osobná živá spasiteľná viera* na strane človeka, v jeho srdci (Rímskym 10:10) je nutnou, ale aj postačujúcou podmienkou pre získanie večného života a pre vzkriesenie do osláveného nebeského tela do večnosti. Táto skutočnosť predstavuje základ novozmluvného učenia: „Ten, kto uverí a pokrstí sa, bude spasený; a kto neuverí, bude odsúdený“ (Marek 16:16); „Kto verí v Syna, má večný život; ale kto nie je vo viere poslušný Synovi, neuzrie života, ale hnev Boží zostáva na ňom“ (Ján 3:36); „Amen, amen vám hovorím, že ten, kto čuje moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepríde na súd, ale prešiel zo smrti do života“ (Ján 5:24) a mnohé ďalšie miesta, ktoré učia, že spasenie (aj ospravedlnenie) je z viery samotnej.

Božia zvrchovanosť v diele spásy

Človek však nedokáže uveriť v Ježiša Krista, ak ho Otec nepritiahne k Synovi: „Nikto nemôže prísť ku mne, keby ho nepritiahol Otec, ktorý ma poslal, a ja ho vzkriesim v posledný deň“ (Ján 6:44). Napriek tomu, že tí ľudia videli Ježiša tvárou v tvár, napriek tomu, že videli divy a znamenia, ktoré činil, ktorými sa identifikoval ako Kristus (Mesiáš), napriek tomu, že o sebe sám vydal pravdivé svedectvo, kým je, aj tak v neho neverili. Príčinou je to, že Otec ich nepritiahol k Synovi. Preto zostali telesní, nerozumejúci duchovným veciam. Zostali duchovne mŕtvi, neschopní uveriť živou a trvácnu vierou v Božieho syna Spasiteľa. Zostali „telom a krvou“, a preto neboli schopní uchopiť zjavenia o Synovi živého Boha (Matúš 16:17).

Neboli vyvolení na spasenie ešte pred založením sveta, neboli ovcami, a preto neuverili: „A Ježiš sa prechádzal v chráme, v dvorane Šalamúnovej. Vtedy ho obstúpili Židia a hovorili mu: *Dokedy budeš držať našu dušu v napnutí? Ak si ty Kristus, povedz nám to otvorene!* Ježiš im odpovedal: *Povedal som vám, a neveríte. Skutky, ktoré ja konám v mene svojho Otca, tie svedčia o mne; ale vy neveríte, pretože nie ste z mojich oviec, ako som vám už povedal. Moje ovce čujú môj hlas, a ja ich znám, a nasledujú ma, a ja im dávam večný život, a nezhynú na veky, a nikto ich nevytrhne z mojej ruky*“ (Ján 10:23-28).

A naopak, každý, koho Otec pritiahne k Synovi, v Krista aj uverí: „Všetko, čo mi dáva Otec, príde ku mne, a toho, kto príde ku mne, nevyženiť von“ (Ján 6:37). Biblickou pravdou pritom stále zostáva, že Božím dieťaťom sa stáva každý človek, ktorý uverí v Krista: „Ale všetkým, ktorí ho prijali, dal právo a moc stať sa deťmi Božími, tým, ktorí veria v jeho meno“ (Ján 1:12). A kto sú to tí, ktorí veria v Krista a stali sa deťmi Božími? Sú to tí, „ktorí nie z krvi ani z vôle tela ani z vôle muža, ale z Boha sú splodení“ (Ján 1:13). Ak „telo a krv“ nedokáže telesnému (duchovne mŕtvemu) človeku zjaviť Krista ako Syna živého Boha (Matúš 16:17), tak potom je k tomuto zjaveniu potrebné *duchovné splodenie, splodenie z Boha* (Ján 1:13). Pre našu spásu z viery bolo potrebné splodenie z Ducha: „Ale keď sa zjavila dobrota a ľudomilnosť nášho Spasiteľa Boha, nie zo skutkov spravodlivosti, ktoré by sme asi my boli činili, ale podľa svojho milosrdenstva nás spasil kúpeľom opätovného splodenia a obnovením Svätého Ducha“ (Titovi 3:4-5).

Vzťah Božej zvrchovanosti a ľudskej zodpovednosti v diele spásy

Pri tejto jednej príležitosti vyučuje Pán Ježiš (Ján 6. kapitola) o dvoch aspektoch (stránkach) spasenia z viery. Z pohľadu človeka a jeho vôle Pán Ježiš vyučuje, že človek musí uveriť v Ježiša Krista ako Spasiteľa, aby bol spasený pre večnosť (6:47). Človek teda je zodpovedný za to, či v Krista uverí a bude zachránený, alebo neuverí a bude zatratený. Z pohľadu večnej Božej rady, Božej zvrchovanosti v diele spásy, Pán Ježiš vyučuje, že Boh Otec musí človeka ku Kristovi pritiahnúť, že Boh musí dať človeku vieru, aby bol človek spasený pre večnosť (6:44). Vo vzťahu medzi ľudskou zodpovednosťou (ktorá je prepojená na ľudskú vôľu a ľudské rozhodnutie) a Božou zvrchovanosťou je Božia zvrchovaná vôľa nadradená ľudskej vôli. Preto človek sám od seba nedokáže uveriť v Ježiša Krista, ak ho Otec nepritiahne k Synovi. Táto skutočnosť však človeka nezbavuje zodpovednosti za to, či v Krista uverí alebo neuverí. Naopak, človek je zodpovedný za to, či v Krista uverí alebo neuverí, a ponese si podľa toho aj svoj konečný údel pre večnosť: Buď večný život v Božej prítomnosti, ak uverí, alebo večné zatratenie preč od tváre Pánovej, ak neuverí.

Nám stvoreným bytostiam je nesmierne ťažké, ak vôbec možné, pochopiť vzťah medzi Božou zvrchovanou vôľou a ľudskou vôľou, z ktorej vyplýva aj ľudská zodpovednosť. Nám sa tieto dva aspekty spasenia z viery môžu javiť ako protirečiace. Božie slovo však zjavuje obidve tieto stránky a nedáva ich do rozporu. Naopak, obidve predstavuje ako rovnako platné. Ľudskej mysli sa to

však môže priečiť. Vzniká námietka: Ak človek, ktorého Boh sám nepritiahne ku Kristovi, nemôže sám od seba uveriť v Ježiša Krista, prečo a ako potom môže Boh činiť človeka zodpovedným za to, či v Krista uverí alebo neuverí? Písmo sa k tomu bližšie nevyjadruje, ale vieme, že to tak je, pretože to Písmo takto zjavuje (Ján 6. kapitola). Aj keď nemusíme rozumieť, ako to môže byť, veríme tomu a prijímame to, pretože to takto učí Božie slovo. Aj tu platí: „Je napísané.“

Tento námietke sa Božie slovo venuje aj na inom mieste. Túto námietku vznáša sám apoštol Pavol zástupne za všetkých ľudí, ktorí by takto chceli namietat, keď vysvetľuje vyvolenie cez to, ako Boh niekomu srdce zatvrdzuje a inému srdce otvára, keď sa nad niekým zmiluje a nad iným nie: „... *aby zostávalo preduloženie Božie podľa vyvolenia, nie zo skutkov, ale z toho, ktorý povoláva* (Rímskym 9:11). Námietka znie: „*Čo teda povieme? Či nie je nespravodlivosť u Boha?*“ Odpoveď znie: „*To nech sa nestane!*“ (Rímskym 9:14).

Ak teda Boh niekoho povolá do večného života a iného nepovolá, nie je to nespravodlivé? Odpoveďou je, že v žiadnom prípade. Táto námietka vzniká z mylnej predstavy, z mylného predpokladu, že všetci ľudia majú rovnaký nárok, rovnaké právo byť spasení. Lenže nemajú! Všetci ľudia totiž zhrešili a jediné rovnaké právo, ktoré všetci majú, je byť spravodlivo odsúdení a zatratení! Spása je darom z milosti, nie je to naplnenie ľudského práva. Boh nie je ničím zaviazaný spasiť všetkých ľudí. Ak spasí niektorých, ale nie všetkých, je to jeho slobodná a zvrchovaná

voľba: „*Lebo hovorí Mojžišovi: Zmilujem sa, nad kým sa zmilujem a zľutujem sa, nad kým sa zľutujem. Tak teda nie je to vecou toho, kto chce, ani toho, kto beží, ale vecou Boha, ktorý sa zmilováva*“ (Rímskym 9:15-16). Táto Božia voľba sa netýka len toho, nad kým sa Boh zmiluje a koho pritiahne ku Kristovi, ale sa týka aj toho, koho Boh ponechá v stave duchovnej smrti a telesnosti bez toho, aby ho pritiahol ku Kristovi, čiže koho ponechá zatvrdeného: „*Tak teda nad kým sa chce zmilovať, nad tým sa zmilováva, a koho chce zatvrdiť, toho zatvrdzuje*“ (Rímskym 9:18). Všetci ľudia sa od pádu rodia ako „zatvrdení“ (tvrdší, s kamenným srdcom), sú „telo a krv“ (telesní) a duchovne mŕtvi. Niektorých zatvrdených Boh zatvrdí ešte viac (vypuklým príkladom je faraón), aby sa na nich oslávil svojím hnevom a súdom. Nad inými zatvrdenými sa zmiluje, aby sa na nich a v nich oslávil svojou milosťou. Je to jeho voľba! My do tejto voľby môžeme prehovoriť asi toľko, ako hrnčiarska hlina môže radiť hrnčiarovi.

Toto je tá skutočnosť, ktorá sa človeku môže javiť ako „nefér“. Niektorí pre to namietajú, že ak by to tak bolo, potom by Boh nebol dobrý a nebol by láska. Preto, že to tak je, Božie slovo ústami apoštola túto námietku aj predkladá, aby nezostala nevyppovedaná: „*Ale povieš mi teda: A pretože potom karhá? Lebo ved' kto kedy sa sprotivil jeho vôli, keď je tomu tak?*“ (Rímskym 9:19). Táto námietka vychádza z predpokladu, že Božej zvrchovanej vôli sa nikto nemôže vzoprieť. Tento

predpoklad je správny. Avšak z tohto predpokladu je vyvodený nesprávny záver, totiž že potom by Boh nemal trestať, pretože jeho zvrchovanej vôli sa nikto nemôže vzoprieť. A v tomto sa človek, ktorý takúto námietku vznáša, potkyna. Boh predsa nesúdi na základe svojej zvrchovanej vôle, ale súdi na základe svojej nariadenej vôle, na základe prikázaní, ktoré dal človeku ako zákon (ako zmluvu skutkov).

Pozrime sa, aká je Božia odpoveď na túto vznesenú námietku: „*Nuž teda, ó, človeče, ktože si ty, že odhováraš Bohu?! Či azda povie útvor tomu, kto ho utvoril: Prečo si ma tak učinil? Alebo či nemá hrnčiar práva a moci nad hlinou, aby z toho istého blata učinil jednu nádobu na česť a druhú na nečesť? A čo, ak Boh chcúc ukázať svoj hnev a oznámiť to, čo je jemu možné, znášal vo veľkej zhovievavosti nádoby hnevu, pripravené na záhubu, a aby oznámil bohatstvo svojej slávy na nádobách milosrdenstva, ktoré vopred pripravil na slávu?*“ (Rímskym 9:20-23). Odpoveď je jednoduchá: Človek ako stvorená bytosť nemá právo súdiť (či posudzovať) Božiu zvrchovanú vôľu (Jób 9:12 v kontexte kapitoly a celej knihy) a jeho slobodnú voľbu v tom, koho k Synovi pritiahne a koho nie, koho vyvolil pred založením sveta pre večný život a koho nie (Efezským 1:4-9; 2. Tesalonickým 2:13 a ďalšie). Ale pamätajme, že Božie vyvolenie nie je otázkou spravodlivosti. Boh vždy koná spravodlivo a zostáva spravodlivým. Každá duša, ktorá hreší, zomrie a skončí v zatratení, ak neuverí v Ježiša Krista a nebude ospravedlnená z viery.

Peter Vajda

Musíte sa narodiť znova

Spodenie z Ducha a nové narodenie

*A Ježiš odpovedal a riekol mu: Amen, amen ti hovorím.
Ak sa niekto nenarodí znova, nemôže vidieť kráľovstvo Božie.
Ježiš mu odpovedal: Amen, amen ti hovorím,
že ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do kráľovstva Božieho.*

Ján 3:3,5

*... znova splodení súc nie z porušiteľného semena,
ale z neporušiteľného živým slovom Boha a zostávajúcim na veky.*

1. Petrov 1:23

*Ale všetkým, ktorí ho prijali, dal právo a moc stať sa deťmi Božími,
tým, ktorí veria v jeho meno;
ktorí nie z krvi, ani z vôle tela, ani z vôle muža, ale z Boha sú splodení.*

Ján 1:12-13

Úvod

Pádóm Adama do hriechu a jeho vyhnaním z rajskej záhrady Edenu skončil pre človeka život v spoločensťve s Bohom a v jeho kompletnom zaopatrení. Začal nový príbeh *ľudskej histórie*, príbeh života v *pote tvári*. Boží plán *mať ľud, ktorý bude jeho ľuďom* a ktorému on bude Bohom, sa však neskončil. Boh jeho napĺňanie oznámil ešte v rajskej záhrade ohlásením Mesiáša vo verši 1. Mojžišova 3:15 a jeho konečné naplnenie je zjavené v záverečných kapitolách Zjavenia Jána. Boh svoj plán uskutočňuje postupne počas celej histórie ľudstva. Týmto článkom vstupujeme do zoznámenia sa s realizáciou tohto plánu cez rozhovor, ktorý sa uskutočnil pri návšteve židovského kniežaťa Nikodéma u Ježiša Krista z Nazareta, Božieho Syna, od počiatku ohlasovaného Božieho Mesiáša.

Udalosť, pri ktorej Pán Ježiš vyučuje Nikodéma, farizeja, o znovuzrození

(Ján 3:1-22), je veľmi dobre známa. Nikodém prichádza k Ježišovi potajme a s vyznaním: „*Rabbi, vieme, že si prišiel od Boha ako učiteľ, lebo nikto nemôže činiť divy, ktoré ty činíš, keby nebol s ním Boh.*“ Označuje ho za veľkého učiteľa a divotvorcu, s ktorým je Boh. V tomto vyznaní však chýba prehlásenie o Kristovej pravej identite. Nie je to také vyznanie, aké verejne urobil Peter: „*Ty si Kristus, Syn živého Boha*“ (Matúš 16:16). Pán Ježiš preto Nikodéma nepochválil, nepovedal mu to, čo Petrovi: „*Blahoslavený si, lebo telo a krv ti to nezjavili, ale môj Otec, ktorý je v nebesiach*“, ale využil túto príležitosť, aby Nikodéma vyučoval o znovuzrození.

Nové narodenie ako podmienka spasenia

„*A Ježiš odpovedal a riekol mu: Amen, amen ti hovorím. Ak sa niekto nenarodí znova, nemôže vidieť kráľovstvo Božie*“ (Ján 3:3).^{P1)} Pán Ježiš výslovne pove-

dal, že „vidieť Božie kráľovstvo“ – čo v skutočnosti znamená: *byť spasený a vzkriesený do večného života* – môže len ten, kto sa „narodil znova“. Pán Ježiš priamo a výslovne kladie *nové narodenie* ako *nutnú podmienku* pre spásu a večný život. Z iných výpovedí Pána Ježiša a z iných miest novozmluvného zjavenia je však zrejmé a zjavné, že *nutnou, potrebnou podmienkou* pre spásu a večný život je iba *samotná viera (sola fide)*. Z týchto dvoch skutočností vyplýva, že medzi *znovuzrozením* a *vierou* musí existovať *príčinná súvislosť*. A skutočne aj existuje a Písmo (Božie slovo) ju aj vysvetľuje. Teraz sa však pozrime, ako pokračuje Ježišov výklad vo vyučovaní Nikodéma o znova narodení. Nikodém je očividne zmätený a vôbec nerozumie tomu, čo také by on sám mohol urobiť, aby sa mohol narodiť znova.

Pán Ježiš mu odpovedá: „*Amen, amen ti hovorím, že ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do kráľovstva Božieho*“ (Ján 3:5). Pán Ježiš mu nepovedal, čo má urobiť, ale vysvetlil mu, ako dochádza k novému narodeniu. Vysvetlil, že nové narodenie sa deje „z Božieho slova“ (vody) a „zo Svätého Ducha“ (z Ducha). Pán ešte dodal a spresnil: „*Čo sa narodilo z tela, je telo, a čo sa narodilo z Ducha, je duch*“ (3:6 – ECAV a iné preklady; pozri aj Roháček Ján 4:24). Tým Nikodémovi uviedol dôvod, prečo sa človek musí narodiť znova, ak má získať večný život: musí prejsť duchovným znovuzrozením – z *telesného* človeka (tela) sa musí stať *duchovný* človek („duch“).

Človek sa na tento svet rodí ako „telo a krv“, pretože sa „rodí z tela“ (jeho rodičia sú *telo a krv*). Problém

je, že „telo a krv“ nemôže „dadiť Božie kráľovstvo“ (nemôže vojsť do večného života). Človek sa rodí ako „telesný“ (duchovne mŕtvy) – s adamovskou hriešnou prirodzenosťou a hriešnym telom. Do večného života však môže vojsť len ako „duchovný“ (v terminológii verša Ján 3:6 ako „duch“). To je dôvod, prečo sa človek musí narodiť znova, aby vošiel do večného života. Z veršov Ján 3:5-6 poznávame, že nové narodenie je „narodenie z vody a z Ducha“ (z Božieho slova a zo Svätého Ducha).

Pán Ježiš však ešte stále neodpovedal Nikodémovi na otázku, *ako sa môže človek znova narodiť*. Preto pokračuje v svojej odpovedi, ale dosť záhadným spôsobom: „*Vietor, kam chce, tam veje, a čuješ jeho zvuk, ale nevieš, odkiaľ prichádza a kam ide; tak je to s každým, kto sa narodil z Ducha*“ (3:8). V tejto odpovedi nie je oznámené, čo má urobiť Nikodém, ale čo robí Svätý Duch. Preto aj Nikodém sa viac nepýta, čo má urobiť, ale sa pýta, ako sa to človeku môže stať: „*A Nikodém odpovedal a riekol mu: Ako sa to môže stať?*“ (3:9). Pán Ježiš Nikodéma pokarhal, že on, učiteľ Božieho ľudu, to nevie (v prípade farizejov platilo, že slepí vedú slepých), ale následne mu to vysvetlil. Pánova odpoveď znie, že aby sa človek narodil znova, musí *uveriť v identitu a dielo* toho, ktorý prichádza zhora ako „Kristus, Syn živého Boha“. „*A nikto nevstúpil hore do neba, iba ten, ktorý zostúpil z neba – Syn človeka, ktorý je v nebi. A ako Mojžiš povýšil hada na púšti, tak musí byť povýšený Syn človeka, aby nikto, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život*“ (Ján 3:13-15).

Táto pasáž odhaľuje nasledovné skutočnosti: *Znovuzrodenie* je podmie-

nené uverením v *identitu a dielo Ježiša Krista*, pričom ako uverenie, tak aj znovuzrodenie sa deje z *Božieho slova* a z *Božieho Ducha*. Ale aby človek spasiteľne uveril a narodil sa znova, musí byť najprv *Bohom splodený*^{p2)} (Ján 1:12-13).^{p3)} K tomuto splodeniu dochádza „živým slovom Boha“ (1. Petrov 1:23). Počuté *Božie slovo* (slovo evanjelia) sa stáva *živým tým*, na ktorých Svätý Duch oživujúco spolupôsobí s Božím slovom. Takto však Svätý Duch nepôsobí na všetkých ľuď, ktorí počujú evanjelium,^{p4)} ale iba na tých, ktorí boli Bohom „odriadení do večného života“ (Skutky 13:48). Čiže na tých, ktorí sú „deťmi zaslúbenia“ (Rímskym 9:8-11), ktorí sú „podľa vyvolenia milosti“ (Rímskym 11:5), ktorých si Boh vyvolil na spásu podľa svojho predurčenia (Rímskym 8:28-30) ešte pred založením sveta (Efezským 1:4-11). Táto skutočnosť sa postupne odkryje v učení Pána, ako je to zapísané v evanjeliu Jána.

Úloha Božieho slova v znovuzrození

Podmienkou znovuzrodenia je uverenie v Ježiša Krista, ako sme to už vyššie vysvetlili. V srdci človeka musí byť živá spasiteľná viera, aby človek bol spasený a získal večný život (Rímskym 10:10). Božie slovo zohráva nezastupiteľnú úlohu v tom, aby človek mohol uveriť a byť spasený. Aby človek uveril v identitu a dielo Ježiša Krista, musí sa z Božieho slova dozvedieť, kto je Kristus a aké dielo vykonal na kríži: „*Tak teda viera z počutia a počutie skrze slovo Božie*“ (Rímskym 10:17, pozri kontext veršov 10:6-15). Zvestované, počuté Božie slovo, slovo evanjelia, je teda prostriedkom k uvereniu v Krista.^{p5)}

Ale pozor, je nutným, avšak nie postačujúcim prostriedkom. Nutným je preto, lebo uveriť v Krista je možné len uverením v Božie slovo, keď je človeku Kristus zvestovaný, kázaný (alebo keď mu ho zvestuje zapísané Božie slovo – Biblia, pri jej čítaní). Avšak nie je postačujúcim prostriedkom preto, lebo nie všetci, ktorí počuli, aj uverili: „*Ale nie všetci poslúchli evanjelium. Lebo Izaiáš hovorí: Pane, kto uveril našej zvesti?*“ (Rímskym 10:16). Nie všetci, ktorí počujú evanjelium, aj uveria (Rímskym 10:18). Je potrebné okrem počutia ušami aj uveriť tomu slovu v svojom srdci. Výstižne to opisuje podobenstvo o rozsievачovi, ktoré vysvetľuje, ako je to s počutím Božieho slova a s uverením (Lukáš 8:4-15). Existujú štyri druhy odpovede (reakcie) ľudí na počuté Božie slovo (štyri druhy pôdy). Písmo aj priamo hovorí, že viera nie je vecou všetkých (2. Tesalonickým 3:2). Čo to teda je, čo pôsobí rozdiel medzi tými, ktorí počujú a uveria, a tými, ktorí počujú a neveria? Je to pôsobenie Svätého Ducha. Preto sme povedali, že Božie slovo je nutným, ale nie postačujúcim prostriedkom uverenia. Postačujúcim je vtedy, keď spolu s ním spolupôsobí aj oživujúci Duch. Vtedy, keď spolu s ním pôsobí pri človeku oživujúco aj Svätý Duch, sa Božie slovo stáva „*mocou Božou na spasenie*“ (Rímskym 1:16) tým, ktorí veria.

Úloha Božieho Ducha v znovuzrození

Duchovne mŕtvy človek, telesný človek, nedokáže rozumieť a prijať (uveriť) duchovné veci, nedokáže vierou uchopiť identitu Krista a jeho vykupiteľské dielo (ako o tom píšeme aj v predchádzajúcom článku *Chlieb života*), a preto nedokáže

sám od seba ani uveriť evanjeliu a byť zachránený.^{P6)} Aby mohol uveriť, musí na neho spolupôsobiť ako Božie slovo, tak aj Svätý Duch – musí sa narodiť z vody a z Ducha – musí byť Božím Duchom splodený, a tým uschnutý uveriť a prijať evanjelium Ježiša Krista.^{P7)}

Božie slovo túto skutočnosť opisuje na rôznych miestach rôznymi výrazovými prostriedkami. V Jánovi kapitola 6 je to opísané slovami, že „Otec pritiahne človeka ku Kristovi“ (Ján 6:37) alebo že „Otec daného človeka Kristovi dá“ (Ján 6:39). Výsledok je, že daný človek v Krista verí a bude spasený. Keď k tomu nedôjde, človek neverí, ba ani nemôže uveriť (Ján 6:44, Židom 3:9-4:2).

Kauzálny reťazec (reťazec príčin) v procese znovuzrodenia

Spasiteľná viera je príčinnne podmienená splodením z Ducha

Na to, aby človek osobne uveril živou, trvácnu (spasiteľnou) vierou, musí mu Boh zjaviť v jeho srdci Ježiša ako Spasiteľa, pretože človek sám nedokáže v Krista uveriť, pretože jeho „telo a krv“ mu Krista v jeho srdci nedokážu zjaviť.^{P6)} Toto zjavenie musí pochádzať od Boha Otca. Božie slovo o tom učí priamo a na viacerých miestach. Tento Boží akt („zárok“ v ľudskom srdci) znamená *spodenie z Ducha* a je v evanjeliu Jána opísaný ako „*spodenie z Boha*“ (Ján 1:13), a v epištole apoštola Petra ako „*spodenie z neporušiteľného semena*“ (1. Petrov 1:23). Tak ako v zemskej živote splodenie v telesnom zmysle (zo spermie a vajíčka) predchádza narodeniu a príčinnne ho podmieňuje, rovnako to platí aj v duchovnom zmysle – splodenie z Ducha predchádza znovuzrozeniu a príčinnne ho podmieňuje.

V šiestej kapitole evanjelia Jána je *spodenie z Ducha* opísané ako akt, v ktorom Boh Otec pritiahne človeka k svojmu Synovi, ktorý zostúpil zhora (Ján 6:44), dôsledkom čoho človek spasiteľne v Krista uverí (Ján 6:47 v kontexte celej šiestej kapitoly). Svätý Duch síce pôsobí na všetkých ľuďoch na svete (Ján 16:8), ale nie rovnakým spôsobom – nie všetkých splodí do nového života, k znovuzrozeniu neprivedie všetkých.^{P5)}

Spodenie z Ducha je opísané ešte aj iným spôsobom, a to ako akt, v ktorom Otec daného „človeka dá Synovi“ (Ján 6:37-39, 10:29, 17:2). „*Zjavil som tvoje meno ľuďom, ktorých si mi dal zo sveta. Tvoji boli, a dal si ich mne, a zachovali tvoje slovo*“ (Ján 17:6). Tí, „ktorí boli Otcovi“, sú tí, ktorí sú podľa *vyvolenia milosti*, ktorých Boh vyvolil na spasenie ešte pred založením sveta. Tým Syn zjavil meno svojho Otca. To je dôvod, prečo v Boha Otca spasiteľne uverili. U nich sa naplnilo slovo, že kto „videl Syna“, „videl aj Otca“. *Spodenie z Ducha*, opísané v novozmluvnom Písme mnohokrátým spôsobom, príčinnne (kauzálnne) podmieňuje spasiteľné uverenie na strane človeka. Ale nie u všetkých ľudí, len u tých, o ktorých platí, že ich „Otec dal Synovi“.

Téma spásy a zachovania svätých na základe Božieho vyvolenia je v Ježišovej veľpastierskej modlitbe (17. kapitola evanjelia Jána) nosnou témou: „... *aby všetkým tým, ktorých si mu dal, dal večný život*“ (Ján 17:2); „*Zjavil som tvoje meno ľuďom, ktorých si mi dal zo sveta. Tvoji boli, a dal si ich mne, a zachovali tvoje slovo*“ (Ján 17:6). Pán Ježiš sa k svojmu Otcovi nemodlí za spásu a zachovanie všetkých ľudí, ale iba za tých, ktorých Otec dal Synovi, teda za tých, ktorí sú

podľa vyvolenia milosti: „Ja prosím za nich, neprosím za svet, ale za tých, ktorých si mi dal, lebo sú tvoji. A všetko, čo je moje, je tvoje, a to, čo je tvoje, je moje. A oslávený som v nich“ (Ján 17:9-19). Pán Ježiš nie je oslávený vo všetkých ľuďoch, ale iba v tých, ktorí dostali večný život ako dar.

V tomto *spodení z Ducha*, ktoré vedie k *spasiteľnému uvereniu*, zohráva nezaštipiteľnú úlohu Božie slovo: „... lebo slová, ktoré si mi dal, dal som im, a oni prijali a poznali v pravde,^{P8} že som vyšiel od teba, a uverili, že si ma ty poslal“ (Ján 17:8). Splodenie z Ducha, splodenie z neporušiteľného semena, sa deje z Božieho slova oživeného Svätým Duchom: „... znova splodení súc nie z porušiteľného semena, ale z neporušiteľného živým slovom Boha a zostávajúcim na veky“ (1. Petrov 1:23). Splodenie z porušiteľného semena je telesné splodenie, dôsledkom ktorého je fyzické narodenie človeka. Splodenie z neporušiteľného semena je duchovné splodenie, splodenie z Boha, splodenie Svätým Duchom. Duchovné splodenie sa deje skrze „živé slovo Boha“. Preto platí, že viera je z počutia Božieho slova (Rímskym 10:17). Preto dochádza k *novému narodeniu*, ktoré začína (a je príčinne podmienené) *spodením z Ducha* a z *Božieho slova*, deje sa v moci Ducha a je zavŕšené aktom darovania Svätého Ducha na trvalé prebývanie a zapečatením Duchom (Ján 3:5).

Nové narodenie je príčinne podmienené spasiteľnou vierou

Darovanie Ducha, zapečatenie Duchom je príčinne (kauzálne) podmienené *spasiteľnou vierou* v srdci človeka: „... v ktorom aj vy počujúc slovo pravdy, evan-

jelium svojho spasenia, v ktorom aj [v Kristovi ako v slove pravdy], uveriac, zapečatení ste Svätým Duchom zaslúbenia“ (Efezským 1:13). Darovanie Ducha na trvalé prebývanie je z „počutia viery“ (Galatským 3:2), čiže skrze kázané a počuté Božie slovo (Rímskym 10) a uverenie tomuto slovu (Galatským 3:5). Toto darovanie Ducha na trvalé prebývanie a zapečatenie v Kristovi je naplnením zaslúbenia, ktoré dostal Abrahám (Galatským 3:14), a plní sa každému, kto je z viery Abrahámovej (kto je dieťaťom zaslúbenia podľa vyvolenia milosti). Zaslúbenie o darovaní Ducha (na trvalé prebývanie) sa týmto vyvoleným plní pri uverení, čiže skrze vieru v evanjelium – v osobu a dielo Ježiša Krista a jeho vzkriesenie z mŕtvych (Rímskym 10:9-10). A dostáva sa im v Kristu Ježišovi: „... aby na pohanov prešlo v Kristu Ježišovi požehnanie Abrahámove, aby sme dostali zaslúbenie Ducha skrze vieru“ (Galatským 3:14). Darovanie Ducha na trvalé prebývanie, toto Abrahámove požehnanie, dostávame až „na záver procesu znovuzrodenia“, keď dôjde k *zjednoteniu s Kristom*, nie skôr. Platí: kto nie je v Kristovi, nemá Ducha na trvalé prebývanie. Tiež platí: kto nemá Ducha, nie je Kristov (Rímskym 8:9). Aj z verša Galatským 3:14 vidíme, že uverenie (spasiteľnou vierou) príčinne (kauzálne) podmieňuje „dostanie Ducha na trvalé prebývanie a zapečatenie Duchom v Kristovi“ (Efezským 1:13). Darovanie Svätého Ducha na trvalé prebývanie a zapečatenie Svätým Duchom veriaceho v Ježišovi Kristovi je jedna nerozdeliteľná udalosť.

Viera kauzálne podmieňuje *darovanie Ducha* na trvalé prebývanie. Viera

(spasiteľné uverenie) je zase kauzálne podmienená *splodením* z Ducha. V tomto kauzálnom reťazci je prvotnou príčinou *splodenie z Ducha* a konečným dôsledkom (výsledkom) je darovanie Ducha na trvalé prebývanie, ktorým je dokonaný proces nového narodenia. Počiatočnou príčinou je *splodenie z Ducha* a konečným dôsledkom je akt nového narodenia (vlastné znovuzrodenie) a zapečatenie Svätým Duchom ku dňu vykúpenia. Výsledkom celého Božieho spasiteľného konania s jednotlivcom je nový človek, podľa 2. Korintským 5:17 „nové stvorenie v Kristovi“, ktorý patrí

k Božiemu ľudu, ktorý bude prebývať v novom nebi, na novej zemi a v novom Jeruzaleme.

Zhrnutie

Nové narodenie ako proces je teda príčinne (kauzálne) podmienené *splodením z Ducha*, začína *splodením z Ducha*, ako sme to ukázali vyššie. Nové narodenie je *završené* (dokončené) *darovaním Ducha* na trvalé prebývanie (Rímskym 8:9), jeho prebývaním v Božom dieťati (Rímskym 8:23) a jeho zapečatením v Kristovi ku dňu vykúpenia (Efezským 1:13, 4:30).

Kauzálny reťazec procesu znovuzrodenia je nasledovný:

splodenie z Ducha → uverenie spasiteľnou vierou → akt znovuzrodenia (nové srdce, nový duch, Svätý Duch darovaný na trvalé prebývanie a na zapečatenie ku dňu vykúpenia).

Peter Vajda

Poznámky a zdroje

- P1) *Znova zrodienie, znova narodenie, nové narodenie, znovuzrodenie* chápeme ako proces, aj ako akt. Proces znovuzrodenia je ukončený aktom znovuzrodenia. Znovuzrodenie ako proces je podmienené *Božím pôsobením*, ktoré označujeme ako *splodenie z Boha* či *splodenie z Ducha*. Na strane človeka zahŕňa viacero skutočností, ktorými sú: *priznanie si viny hriechu, pokánie z mŕtvych skutkov, uverenie v evanjelium, obrátenie sa k Bohu, vyznanie viery*. Proces znovuzrodenia je *završený vlastným aktom* znovuzrodenia, v ktorom Boh obrátenému človeku namiesto starého udeľuje *nové srdce* (na ktoré mu zapisuje svoje zákony); do jeho vnútra mu dáva *nového ducha* a na trvalé prebývanie mu dáva *Svätého Ducha (Ducha)*. O znovuzrodení píšeme v článku *Znovuzrodenie, Solas* číslo 47, leto 2020, str. 28-35, <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/znovuzrodenie>.
- P2) *Splodiť, splodenie, splodený*. Tento pojem je viacvýznamový. V tomto článku ho používame vo význame *počiatku procesu* nového narodenia, a aj príčinného podmienenia nového narodenia. *Proces* nového duchovného narodenia, duchovného znovuzrodenia začína *duchovným splodením* zo Svätého Ducha a je ukončený *aktom* duchovného znovuzrodenia. Tu *splodenie* neznamená celé znova zrodienie, ale len jeho počiatočnú fázu, počiatok. Viac o *splodení z Ducha* v hlavnom texte.

Duchovné splodenie zo Svätého Ducha v prípade znovuzrodeného človeka je analogické k „*fyzickému*“ splodeniu Pána Ježiša zo *Svätého Ducha*, ako je to uvedené vo veršoch Matúš 1:18,20. Podobne aj vzkriesenie znovuzrodených do osláveného tela, vzkriesenie Duchom, je analogické vzkrieseniu Ježiša Krista (Rímskym 8:11, 6:5; 2. Korintským 4:13-14).

Apoštol Pavol používa slovo „splodit“ aj prenesene, v obraznom zmysle, keď hovorí o svojich deťoch podľa viery (1. Korintským 4:15; Filemonovi 1:10). Nemyslí to však takým spôsobom, ako keď Boží Duch splodí človeka do života (Jakub 1:18; 1. Petrov 1:3), ale vyjadruje tým to, že on zohral sprostredkujúcu úlohu na zemi v tom, že poslužil týmto ľuďom zvestou evanjelia a výkladom, čo viedlo k ich znovuzrodeniu.

- P3) Veršom Ján 1:12-13 („*Ale všetkým, ktorí ho prijali, dal právo a moc stať sa deťmi Božími, tým, ktorí veria v jeho meno; ktorí nie z krvi, ani z vôle tela, ani z vôle muža, ale z Boha sú splodení.*“) rozumieme tak, že najprv dôjde k duchovnému splodeniu a potom tí, ktorí sú splodení, uveria a následne sa stávajú Božími deťmi. Splodenie z Boha príčinne podmieňuje uverenie (žijou trvácnou spasiteľnou vierou) v srdci na strane človeka. Prívlastky „žijou, trvácnou, spasiteľnou“ sme použili preto, lebo existuje aj uverenie a viera, ktorá je v podobenstve o rozsievачovi priradená k ľuďom opísaným ako druhá a tretia pôda, pričom takáto viera, ktorá je *plytká a dočasná*, nie je spasiteľná, nevedie k novému narodeniu a neprivedie človeka k vzkrieseniu z mŕtvych, a k vstupu do večného života. Podobne aj apoštol Jakub opisuje „mŕtvu vieru“, ktorá tiež nie je spasiteľná a nevedie k znovuzrodeniu a vzkrieseniu.
- P4) Dobrota Božia spočíva aj v tom, že Boh zhovieva a znáša hriech ľudí, a nesúdi ich okamžite, ale súd odkladá. Týmto zhovievaním vedie všetkých ľudí k pokániu a dáva im čas uveriť, a byť spasení (Rímskym 2:4). Táto Božia dobrota však neprivedie všetkých ľudí k pokániu a spásu. O mnohých bude platiť, že „*podľa svojej tvrdosti a nekajúcného srdca si hromadia sebe hnev na deň hnevu a zjavenia spravodlivého Božieho odsúdenia*“ (Rímskym 2:4). Podobne aj evanjelium Boh ponúka všetkým ľuďom na to, aby uverili a boli spasení – Boh podáva všetkým ľuďom vieru, vzkriesiac Ježiša Krista z mŕtvych (Skutky 17:31). Ale nie všetci uveria, pretože viera nie je vecou všetkých (2. Tesalonickým 3:2). V čom potom spočíva rozdiel medzi tými, ktorí uveria, a tými, ktorí neuveria? Ved' ani jedni, ani druhí nie sú schopní uveriť sami zo seba, lebo sú telesní a duchovne mŕtvi. Rozdiel spočíva v pôsobení Svätého Ducha.
- Tí, ktorí uveria, uveria preto, lebo ich Svätý Duch splodil. Tí, ktorí neuveria, neveria preto, lebo ich Svätý Duch nespodil. Akým spôsobom pôsobí teda Svätý Duch pri tých, ktorí neuveria? Pán Ježiš svojim učeníkom vysvetľuje úlohu Svätého Ducha, ktorý príde na zem po jeho odchode. Okrem iného im povedal: „*A keď on príde, bude usvedčovať svet o hriechu, o spravodlivosti a o súde*“ (Ján 16:8). A vysvetlil aj to, čo to znamená, že Svätý Duch bude usvedčovať svet o hriechu: „... a to o hriechu preto, že neveria vo mňa“ (Ján 16:9). To, že budú ľudia, ktorí neveria v Pána Ježiša Krista, oznamuje evanjelium Jána hneď na svojom začiatku: „*A to je ten súd, že svetlo prišlo na svet, ale ľudia viacej milovali tmu ako svetlo, lebo ich skutky boli zlé*“ (Ján 3:19). Služba Svätého Ducha pri týchto ľuďoch je službou odsúdenia, pretože ich Svätý Duch usvedča o tom, že neveria v Ježiša Krista.
- P5) Uverenie, viera, je z počutia Božieho slova (Rímskym 10:17), avšak neveria všetci, ktorí zvest' počujú (Židom 3:19-4:2). Ale *splodenie*, a tým aj znovuzrodenie je z Bo-

žieho slova ako zo semena, ktoré Svätý Duch oživuje, dáva mu vyrásť spôsobom ako v prípade štvrtej pôdy v podobenstve o rozsievачovi – preto je aj z Ducha.

- P6) Na trvalé prebývanie človek Svätého Ducha dostáva až uverením v srdci (spasiteľnou vierou^{P3}) a vyznaním viery svojimi ústami (Rímskym 10:9-10). Svätý Duch je nazvaný aj Duch Kristov (Rímskym 8:9-10) a na trvalé prebývanie ho dostávame vtedy, keď nás Boh stotožňuje s Kristom – dostávame ho v Kristovi, resp. spolu s Kristom – my v ňom a On v nás (Galatským 3:14). Až od okamihu uverenia a vyznania viery v evanjelium sme s Kristom zjednotení, dostávame Svätého Ducha na trvalé prebývanie, sme ním zapečatení a sme chrámom Svätého Ducha. Do tohto momentu v nás ešte neprebýva, ešte nie sme jeho chrámom. Tento rozdiel opísal Pán Ježiš takto: „... toho Ducha pravdy, ktorého svet nemôže prijať, pretože ho nevidí ani ho nezná. Ale vy ho znáte, pretože prebýva u vás a bude vo vás“ (Ján 14:17). V tomto výroku Pána sú vyjadrené dve skutočnosti: (1) telesný, duchovne mŕtvy človek nechápe vecí Ducha Božieho, a preto nedokáže uveriť v Ježiša Krista a prijať Ducha na trvalé prebývanie, (2) V prípade učeníkov, ktorí uverili a verili v Ježiša Krista, v období pred Letnicami Svätý Duch „prebýval u nich“ a po vylíatí Ducha na Letnice dostali Ducha na trvalé prebývanie, čo je vyjadrené zaslúbením „bude vo vás“. Situácia, kedy Svätý Duch „prebýva u vás“, je špecifická pre učeníkov, ktorí uverili v Pána ešte pred Letnicami, a pre ľudí s abrahámovskou vierou v ére pred Letnicami.

Ako to vyzerá, keď Svätý Duch ešte nie je daný na trvalé prebývanie, vidíme zreteľne na prípade učeníkov ešte pre Letnicami, pred vylíatím Ducha. Učeníci chodili s Ježišom, videli jeho divy a zázraky, Pán Ježiš im vyjavil svoju identitu, opätovne a opätovne v neho „uverili“, aj vyznali, že je Kristus, Syn živého Boha. Dokonca ich Pán aj Duchom zmocňoval a aj oni mohli činiť divy a zázraky. A predsa sa pri Ježišovom zajatí rozutekali a Peter Pána dokonca zaprel. Peter sa dokonca vrátil k loveniu rýb namiesto „lovenia ľudí do Božieho kráľovstva“. Správali sa tak preto, lebo im ešte nebol daný Svätý Duch na trvalé prebývanie. To všetko sa v prípade učeníkov, ktorí zažili Ježiša v tele, zmenilo až na Letnice pri vylíatí Ducha.

- P7) Neobrátенý človek je mŕtvy v svojich hriechoch a nepravostiach. Je pod vládou hriechu, smrti, zákona skutkov, satana a všetkej moci zla, a temností. Ako taký sa nevládze sám spod ich vlády vyslobodiť, hľadať Boha a uveriť v evanjelium. Aby sa mohol obrátiť k Bohu, najprv Boh musí zlomiť ich vládu nad človekom (pozri Kolosenským 1:12-13) – a aj o tom je *spodenie z Boha*, ktoré chápeme aj ako *uschopenie na obrátenie*, čo je dielo potrebné na strane (zo strany) človeka. Jednoduchou povedané, to, čo Boh od človeka požaduje ako podmienku pre jeho spásu (pokánie, viera, obrátenie, náprava, posvätenie, poslušnosť, vytrvanie do konca), to všetko v človeku musí Boh sám vypôsobiť (spôsobiť), aby človek skutočne spasený aj bol, pretože človek sám od seba toho nie je schopný pre stav, v ktorom sa po páde Adama rodí na tento svet. Boh takto musí v procese nového narodenia pôsobiť cez splodenie z Ducha. A keď ako podmienku spásy kladie vytrvanie svätých vo viere, rovnako tak On musí spôsobiť aj ich zachovanie vo viere (to je ale téma na samostatný článok).

- P8) Jedno z pomenovaní Svätého Ducha je *Duch pravdy* (Ján 14:17, 15:26). Preto výrazu „poznali vpravde“ rozumieme: *poznali v Svätom Duchu* alebo *poznali prostredníctvom Svätého Ducha*. To korešponduje aj s výkladom, ktorý tu uvádzame. Uverili preto, lebo boli Svätým Duchom splodení skrze počuté Božie slovo.

Obnovovanie nového človeka

Neluhajte jeden druhému, keď ste vyzliekli starého človeka s jeho skutkami a obliekli nového, obnovujúceho sa cieľom pravej známosti, podľa obrazu toho, ktorý ho stvoril.

Kolosenským 3:9-10

Preto neustávame, ale ak sa aj náš vonkajší človek ruší, vnútorný sa obnovuje deň čo deň.

2. Korintským 4:16

Neoddeliteľnou súčasťou spásy hriešnika je nové narodenie. Pri novom narodení sa úplne a definitívne mení identita človeka zo starého človeka na nového človeka. Nový človek má zásadne novú prirodzenosť, aj keď zmena jeho prirodzenosti ešte nie je úplná, nie je zavŕšená, pretože telo ešte nie je vykúpené. Pre prirodzenosť nového človeka je charakteristické to, že nový človek sa obnovuje.

Božie slovo v Kolosenským 3:9-10 vysvetľuje, že ak sme novým stvorením v Kristovi, ak sme znovuzrodení, tak to znamená, že sme vyzliekli starého človeka. Znamená to, že už nežijeme (a nemáme žiť) život, ktorý je charakteristický pre starého človeka. Nekonáme (a nemáme konať) tak, ako konal starý človek (Efezským 4:20-24). Zároveň sme si obliekli nového človeka, vďaka čomu teraz žijeme (a máme naplno žiť) nový život.

Vyzlečenie starého človeka

Vyzlečenie starého človeka znamená zmenu našej identity. Táto zmena sa udiala pri znovuzrodení a je definitívna, teda je raz a navždy, je nezvratiteľná. Sloveso „vyliekli“ (Kolosenským 3:9) je tu v dokonavom vide, čo vyjadruje, že táto zmena je dokonaná, je úplná, je dokončená. Prakticky to v našom živote znamená, že po znovuzrodení už nikdy viac nebudeme (svojou identitou)

starým človekom. Vyzlečením starého človeka sa súčasne mení aj naša prirodzenosť a spôsob, ako budeme a ako máme žiť po vyzlečení starého človeka.

Oblečenie nového človeka

Ruka v ruke s vyzlečením starého človeka ide aj oblečenie nového človeka. Tieto dve skutočnosti nejde rozdeliť. Jedno bez druhého nemôže jestvovať. Neexistuje človek, ktorý by mal vyzlečeného starého človeka, ale nemal by oblečeného nového. Vyzlečenie starého človeka a oblečenie nového človeka znamená reálnu zmenu našej identity. Predtým identitou *starý človek*, teraz (zrazu) identitou *nový človek*. Táto zmena sa udiala pri znovuzrodení a je definitívna, je raz a navždy, je nezvratiteľná. Sloveso „obliekli“ (Kolosenským 3:10) je tu rovnako v dokonavom vide, čo vyjadruje, že táto zmena je dokonaná, úplná, dokončená. Prakticky to v našom živote znamená, že po znovuzrodení už navždy budeme

(svojou identitou) novým človekom. Oblečenie nového človeka súčasne zásadne mení aj našu prirodzenosť a spôsob, ako budeme a ako máme žiť po oblečení si nového človeka.

Nový človek sa obnovuje

Božie slovo v Kolosenským 3:9-10 vysvetľuje, že ak sme sa stali novým človekom, tak pre tohto nového človeka je charakteristické to, že sa musí obnovovať – a obnovuje sa. Toto obnovovanie sa nového človeka je za účelom *pravej známosti*. Obnovovanie sa nového človeka je obnovovanie na Boží obraz, na obraz Boha, ktorý v nás nového človeka stvoril vtedy, keď nás pri znovuzrození nanovo stvoril v Kristovi. Potreba a realita obnovovania sa nového človeka je dôležitá skutočnosť. Poukazuje na to, že spasenie z viery samotnej si človek nemôže vyriešiť len tým, že raz urobí nejaké vyznanie alebo raz kladne zareaguje na takzvanú „oltárnu výzvu“. Spasiteľná živá viera má svoj dynamický a prebiehajúci rozmer prítomný v novom živote nového človeka. Spasiteľná viera sa v živote prejavuje tým, že znovuzrozený, nový človek, sa obnovuje denne s cieľom pravej známosti podľa obrazu toho, ktorý ho stvoril.

Oblečenie sa do Krista

To, že Boh zmenil našu identitu, je vyjadrené opisom, že sme vyzliekli starého človeka a obliekli si nového. Táto skutočnosť je ešte umocnená aj opisom, že sme sa obliekli do Krista, že sme si Krista obliekli: „*Lebo všetci, ktorí ste pokrstení v Krista, Krista ste obliekli.*“ (Galatským 3:27) Opäť, aj tu oblečenie si Krista vyjadruje zmenu identity človeka

pri znovuzrození, ktorá je definitívna, je raz a navždy, je nezvratiteľná. Sloveso „obliekli“ je aj tu opäť v dokonavom vide, čo vyjadruje, že táto zmena je dokonaná, úplná, dokončená. Oblečenie si Krista súčasne zásadne mení aj našu prirodzenosť a spôsob, ako budeme (a ako máme) žiť po oblečení si Krista.

Nový človek je obnovujúci sa človek

Nového človeka, ktorý v nádeji očakáva svoje oslávenie a vykúpenie tela, charakterizuje jedna kľúčová črta či vlastnosť – *obnovuje sa*. *Nový človek*, ktorý je stvorený v Kristovi, sa *obnovuje*, aby sa podobal obrazu Krista, pretože Boh ho stvoril v Kristovi práve na to, aby sa Kristovi podobal. Toto je zvláštna vec, ktorá si vyžaduje našu pozornosť.

Vyššie sme povedali, pričom sme tieto tvrdenia vystavali na priamych výpovediach Písma, že Krista sme si obliekli raz a navždy, nového človeka sme si obliekli raz a navždy, že tieto skutočnosti sú dokonané, definitívne a dokončené. Prečo potom, ak sme v Kristovi stvorení na jeho obraz, a Krista sme si už obliekli, musíme sa ešte aj obnovovať na Kristov obraz? Bez toho, aby sme porozumeli rozdielu medzi našou novou identitou a našou novou prirodzenosťou, túto vec nedokážeme správne pochopiť.

Naša identita sa zmenila zo starého na nového človeka razom, úplne a definitívne. Naša prirodzenosť sa tiež zmenila raz a navždy, definitívne, avšak zatiaľ nie úplne, pretože telo ešte nie je vykúpené. Naša prirodzenosť sa zmenila radikálne, pretože nám dominuje prirodzenosť nového človeka. Ale ešte sa nezmenila úplne, pretože popri prirodzenosti nového človeka prebýva v nás

(v našom tele) ešte aj porazená prirodzenosť starého človeka (telesnosť), i keď už zbavená vlády. A to je dôvod, prečo sa musíme *obnovovať* (pozri články: „Starý a nový človek“ a „Vyzliekanie a obliekanie“, *Solas* číslo 50, jar 2021).

Písmo o tejto skutočnosti vyučuje priamo: „*Preto neustávame, ale ak sa aj náš vonkajší človek ruší, vnútorný sa obnovuje deň čo deň.*“ (2. Korinským 4:16) Vonkajší človek je naša materiálna stránka zemskej existencie vyjadrená našim materiálnym telom („telo a krv“). Vonkajší človek do večného života na novej Zemi a v novom nebi vojsť nemôže. Pre vstup do večnosti preto dostaneme nové, oslávené telo, nebeské telo. Život nového človeka počas jeho pútnictva na tejto zemi je charakterizovaný tým, že jeho vonkajší človek (materiálne telo) chradne a upadá, slabne („porušuje“ sa, čiže pejoratívne „rozpadá“ sa). Avšak *vnútorný človek*, ten *nový*, nanovo-stvorený *človek* v Kristovi, ktorý tvorí a definuje našu novú identitu, sa bude deň čo deň *obnovovať*. Toto *obnovovanie sa vnútorného človeka* tvorí základnú črtu (charakteristiku) našej novej prirodzenosti, kým žijeme v nevykúpenom tele.

Obnovovanie sa – vyzliekanie starého človeka

Vnútorný človek sa deň čo deň obnovuje tým, že deň čo deň si vyzliekame prirodzenosť starého človeka. „*aby ste zložili podľa predchádzajúceho spôsobu života vo vás vládnuvšieho starého človeka, rušiaceho sa v klamných žiadostiach*“ (Efezským 4:22). Je nám prikázané (novozmluvné príkazy, Kristov zákon) zložiť, čiže vyzliecť starého človeka a nechať ho vyzlečeného. Tento príkaz

znamená, že nesmieme dovoliť, aby, teraz keď sme už novým človekom, nám opäť vládla telesná myseľ, vládla stará prirodzenosť, ktorá v nás prebýva, kým telo ešte nie je vykúpené. Prakticky to znamená, že musíme neustále, denno-denne Duchom umŕtvovať starú, telesnú prirodzenosť. Vo svojej mysli sa obnovovať tým, že budeme neustále utlmovať telesné myslenie a plniť myseľ duchovným zmýšľaním.

Obnovovanie sa – obliekanie nového človeka

Vnútorný človek sa deň čo deň obnovuje tým, že deň čo deň obliekame prirodzenosť nového človeka: „*a obnovili sa v duchu svojej mysle a obliekli si nového človeka, stvoreného podľa Boha v spravodlivosti a svätosti pravdy*“ (Efezským 4:23-24). Novozmluvné Božie slovo (Kristov zákon) nám prikazuje obliecť si nového človeka (a nosiť ho oblečeného), voľne povedané neustále si obliekať nového človeka. Príkaz „obliecť si nového človeka“ je tu prepojený s príkazom „obnoviť sa v duchu svojej mysle“. Podľa toho poznáme, že obnovovanie sa vnútorného človeka má svoj zdroj v mysli znovuzrodeného človeka. Túto pravdu, túto skutočnosť nachádzame aj na inom mieste Písma: „*A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale sa premeňte obnovením svojej mysli, aby ste zakúšali, čo je vôľa Božia, to, čo je dobré, ľúbe a dokonalé!*“ (Rímskym 12:2). Aj tu je nám prikázané, aby sme sa premenili tým, že obnovíme svoju myseľ, a zotrvali premenení s obnovenou myslou. Voľne povedané, aby sme sa neustále premieňali tým, že budeme neustále obnovovať svoju myseľ tak, aby bola myslou duchovného človeka,

a nie myslou telesného človeka. Toto je súčasťou procesu „nepripodobňovania sa tomuto svetu“, ale „pripodobňovania sa Kristovi“.

Obnovovanie sa – obliekanie si Krista

Vnútorňý človek sa deň čo deň obnovuje tým, že deň čo deň si obliekame prirodzenosť Krista. *„Ale si oblečte Pána Ježiša Krista a nestarajte sa o telo tak, aby sa v ňom zobúdzať zlé žiadosti.“* (Rímskym 13:14) Pána Ježiša Krista si máme „obliecť“ a stále ho nosiť oblečeného“. Máme ho mať „neustále oblečeného“ alebo voľne povedané, stále si ho obliekať. Tento obraz vyjadruje to, že sa máme neustále pripodobňovať Kristovi, neustále sa viac a viac premieňať na jeho obraz.

Zhrnutie

Neustále si vyzliekame už raz a navždy vyzlečeného starého človeka. Neustále

si obliekame už raz a navždy oblečeného nového človeka. Ak by sme nerozlišovali medzi identitou a prirodzenosťou, javilo by sa to ako logický (racionálny) rozpor. To, že sme úplne a definitívne vyzliekli starého človeka a obliekli si nového, obliekli si Krista, platí v zmysle našej identity. Tieto zmeny v skutočnosti a reálne urobil v nás a s nami Boh.

To, že si deň čo deň obliekame – a musíme si obliekať, pretože nám to prikazuje Kristov novozmluvný zákon – nového človeka a Krista, a že to isté platí aj o denno-dennom vyzliekaní si starého človeka, platí v zmysle našej prirodzenosti a je to súčasť nášho zápasu o pripodobňovanie sa Kristovi, zápasu o posvätenie. Toto je naša povinnosť a úloha, náš údel. Je súčasťou nášho boja, v ktorom Duchom umŕtvujeme skutky tela, pretože o novom človeku v zemskom tele platí, že telo žiada proti Duchu a Duch proti telu.

*nie zo skutkov spravodlivosti, ktoré by sme asi my boli činili,
ale podľa svojho milosrdenstva nás spasil kúpeľom opätovného splodenia
a obnovením Svätého Ducha.*

Títovi 3:5

Peter Vajda

Mal som 12 rokov, keď som sa začal zaujímať o duchovné veci

Milí bratia a sestry, milí čitatelia!

Volám sa Michal Súčan, som zo Žiliny, mám 41 rokov a som ženatý. Človek sa rád vracia k prvopočiatkom svojej spasiteľnej viery. Chcem vám porozprávať svedectvo môjho obrátenia.

Vyrastal som v neveriacej rodine. O kresťanstve, Bohu a Božích veciach

som nevedel nič. Nikdy som nebol vedený k Bohu, ale ako si Pán Boh našiel

Dávida medzi ovcami, tak si našiel Pán Ježiš aj mňa, ale v mojich hriechoch.

Prvý dotyk s duchovnom som prežil, keď som mal asi 12 rokov. Ako chlapci sme sa hrali, podľa nás nevinnú hru – vyvolávali sme duchov. Na mňa to veľmi zapôsobilo a vtedy som si prvýkrát uvedomil, že je tu iný svet, ktorý nevidím – duchovný. Veľmi silno som v sebe vnímal: ak je tu duchovný svet, tak potom sa rozdeľuje na dobrý a zlý. A začal som premýšľať, do ktorého patrím ja. Nejakým spôsobom som prišiel na to, že všetko to krásne, čo vidíme okolo seba, stvorila Božia ruka. Dospel som k poznaniu, že Boh existuje. Ale vtedy som si uvedomil aj to, že takisto je aj satan, diabol. Do môjho detského srdca vošiel strach: Čo ak ma ten diabol bude na niečo navádzať, pokúšať na niečo zlé? Boh si však túto situáciu použil na to, aby som sa prvýkrát v živote vážne zamyslel nad tým, kto je Boh, kto je diabol, a aby som naozaj začal hľadať Boha a odpovede na mnohé otázky, ktoré s tým súvisia.

Bez toho, aby ma niekto nútil, mi napadlo, že jediná cesta ako spoznať Boha, je navštíviť chrám, rímsko-katolícky kostol. Pýtal som sa na to aj mojej mamy, ale keďže bola neveriaca, nevedela mi odpovedať. Poradila mi, že ak sa chcem dozvedieť o týchto veciach, najlepšiu odpoveď mi dajú kňazi a farári. Tak som začal chodiť do kostola. Dokonca som sa sám prihlásil na náboženstvo a veľmi rád som navštevoval tieto vyučovacie hodiny. V detskej úprimnosti som pristúpil k sviatosti prvého svätého prijímania.

Ďalší veľký zlom v mojom živote nastal, keď som premýšľal, na akú strednú

školu pôjdem. Podľa vzoru môjho otca, ktorý bol profesionálny hudobník, som sa aj ja chcel stať hudobníkom. Chodil som na špeciálne prípravne hudobné hodiny. Veľa som cvičil na klavíri. Jedného dňa mi bolo povedané, že nedosahujem úroveň potrebnú na to, aby ma mohli prijať na konzervatórium. Pre mňa to vtedy bolo, akoby sa zrútil svet. Vo vnútri som si kládol otázky: Prečo nemôžem robiť niečo, po čom veľmi túžim, čo je mojím snom? Bože, prečo teda mám žiť na tomto svete, keď mi nie je umožnené, aby som robil to, čo milujem, po čom túžim, o čom snívam? Dnes viem, že vďaka Bohu sa tak nestalo. Pretože by som sa určite dal na zlé chodníčky a Pána Boha by som nehľadal.

Práve vtedy, keď sa otázka môjho ďalšieho štúdia na strednej škole a životného smerovania stala takou dôležitou, sa mi jedného dňa dostala do rúk prihláška na kresťanský letný tábor. Povedal som si: „Prečo nie, veď tie veci mám celkom rád.“ Bolo mi povedané, že pôjdem do tábora so skutočnými kresťanmi. Pomyslel som si: Akí skutoční kresťania, veď aj ja som kresťan. To som ale ešte nevedel, že ak sa mám stať skutočným kresťanom – Božím dieťaťom, musím sa duchovne znova narodiť. Ten pojem a jeho obsah som nepoznal preto, že o znovuzrození som dovtedy nepočul. Nevedel som, do čoho vlastne idem. Mal som 15 rokov a veľa vecí v tábore ma neprekvapovalo. To, čo ma ale veľmi zaujalo bolo, aký osobný vzťah s Bohom mali títo mladí ľudia. Bolo to niečo, po čom som vždy túžil. Páčilo sa mi aj to, že sa čítala Biblia. Porozumel som, že Pán Boh dopredu pripravoval

moje srdce na toto stretnutie, hoci to trvalo niekoľko rokov.

Všetko, čo sa tam hovorilo, sa mi veľmi páčilo, ale jedna vec mi bola zrazu jasná: neviem, či sú mi odpustené hriechy a s určitosťou viem, že som sa duchovne nenarodil. Spoznal som, že práve toto mi chýba, aby som mohol spoznať Pána Boha takého, aký je.

Z tábora som prišiel domov a veľmi som túžil po tom, aby mi Boh odpustil hriechy, dal sa mi spoznať a aby som mohol prežiť nové narodenie, o ktorom bolo v tábore hovorené. Po niekoľkých týždňoch, už si nepamätám presný deň, viem len, že to bolo ešte v lete, mi Pán Boh dal poznať, že som veľkým hriešnikom, ktorý si nezaslúži nič iné, iba smrť. V tej chvíli som vedel, že keby ma Boh potrestal smrťou, bolo by to spravodlivé. A tak som v úprimnosti a v slzách volal k Bohu, aby mi odpustil všetky moje hriechy. Vďaka a sláva Bohu – stalo sa. Bolo to, akoby som videl Pána Ježiša na kríži, ako sa pozerá na mňa. Počul som veľmi jemný a tichý hlas: Ja som ti už dávno odpustil. Do srdca prišla veľká radosť a pokoj. Vedel som, že som konečne Božím dieťaťom, ktorému bolo odpustené pre Kristovu obeť na kríži.

Veľmi som Bohu vďačný, že som sa stal Božím dieťaťom ešte predtým, ako som mal nastúpiť na strednú školu. Vieme, že na stredných školách je to ťažké. Všetličo sa tam deje, ale Boh ma celý čas chránil, aby som nespadol do niečoho zlého. Aj keď som zo začiatku ešte robil veci, ktoré by Božie dieťa už robiť nemalo, svedomie ma obviňovalo, vnímal som, že už nechcem žiť takým spôsobom, ako kedysi a robiť tie veci, ktoré sa v partiách bežne robili. Tak som partiu opustil a zanechal mnoho z toho, čo som predtým robil. Boh mi vo všetkom pomáhal. Dokonca aj spolužiaci si to všimli. Napríklad, keď sme písali písomky, bol som neuveriteľne pokojný. A ja som im mohol vtedy svedčiť, že Boh je môj pokoj a je to On, kto mi dáva istotu. On mi pomohol vybrať si vysokú školu. Pomohol mi pri výbere zamestnania a pomáha mi stále vo všetkom. A daroval mi aj úžasnú manželku.

Už je to dosť rokov, čo kráčam s ním, ale stále som Bohu vďačný za každý jeden deň. S úprimnou radosťou v srdci môžem povedať, že Božia milosť mi nebola preukázaná nadarmo.

Michal

Nebezpečné časy posledných dní

Ale to vedz, že v posledných dňoch nastanú nebezpečné časy.

2. Timotejovi 3:1

V tomto liste apoštol Pavol veľmi hutne napomína Timoteja a dáva mu rôzne upozornenia a rady, ako sa má správať v cirkvi, čo má robiť, a neobchádza ani tému posledných dní. Keď Pavol píše o posledných dňoch, nemá na mysli dni týkajúce sa ľudí v ďalekej budúcnosti, ale hovorí o posledných dňoch, ktoré sa majú týkať aj priamo Timoteja.

Po vymenovaní celej skupiny ľudí a ich opisu si v 5. verši môžeme všimnúť poslednú vetu, v ktorej je napísané: „*A tých sa stráň.*“ Na jednej strane hovorí o ľuďoch posledných dní a na druhej strane nabáda Timoteja, aby sa ich stránil. Dôvodom je, že prvá cirkev žila v očakávaní príchodu Pána Ježiša. Posledné dni totiž nastali príchodom Krista, ktorý je centrom celého zjavenia Písma. Jeho príchodom na tento svet sa vyplnili všetky proroctvá, ktoré sa týkali jeho osoby a jeho prvého príchodu. Boh dopredu oznamoval, že Spasiteľ príde zachrániť svoj ľud. Toto všetko sa jeho príchodom aj naplnilo. Zomrel na kríži, vstal z mŕtvych a bol vzatý do neba. Tým sa skončilo obdobie Starej zmluvy a nastalo obdobie Novej zmluvy. Obdobie posledných dní. Všetky ďalšie proroctvá, ktoré sa ešte len majú vyplniť, sú proroctvá o druhom príchode Pána Ježiša, o súde a o tom, že bude všetko nové. Táto zem, ako ju poznáme dnes, už nebude. Aj terajšie nebesia sa rozplynú. Boh učiní všetko úplne nové: nové nebesia, novú zem a nový Jeruzalem. Čas medzi prvým a druhým príchodom je časom posledných dní. Pavol a prvá cirkev tak aj žili. Očakávali, že Pán Ježiš môže prísť na túto zem ešte za ich života. Preto Pavol píše, napríklad Tesalonickým, že: „*a my živí, ponechaní do príchodu Pánovho, istotne nepredstihneme tých, ktorí zosnuli*“ (1. Tesalonickým 4:15). Čiže rátal s tým, že príchod Pána Ježiša sa môže udiat skoro a zastihnúť ho ešte za jeho života. To isté hovorí aj Timotejovi. Snaží sa ho na túto dobu upozorniť: „*Pozor, Timotej, v posledných dňoch nastanú nebezpečné časy!*“ – a posledné dni, to je obdobie pred opätovným príchodom Pána.

V predchádzajúcich článkoch sme písali, že Pavol je práve vo väzení a toto väzenie už neopustí. Vedel, že už nebude prepustený, ale že tam svoj pozemský život dokončí, ako to v 4. kapitole aj píše: „*čas môjho odchodu sa už dostanovil*“ (2. Timotejovi 4:6). Ráta s tým, že z väzenia sa už živý nedostane. Preto sa snaží Timoteja upriamiť na to, čo bude v posledných dňoch pred príchodom Pána Ježiša – upriamuje ho na to, že to budú nebezpečné časy.

Keď to Pavol zdôrazňuje Timotejovi, o to viac sa jeho slová týkajú nás. Upozornenia, ktoré sú v liste uvedené, sa oveľa viac týkajú nás a našej doby, pretože my sme k Pánovmu príchodu takmer o 2 000 rokov bližšie, ako bol Timotej. Nikto vtedy netušil, koľko ešte bude trvať, kým Pán Ježiš príde, a nevieme to ani dnes. Jedno však môžeme s určitosťou aj počas našich životov vidieť, že časy sú skutočne horšie a horšie a stávajú sa viac a viac nebezpečnejšími. Ľudia sú zvrátení a žijú bez Boha na svete. Dobré vieme, že kedysi sme boli na tom úplne rovnako aj my. Keby nás nezastavil Boh, keby nevstúpil do nášho života Pán Ježiš, Svetlo sveta, a nezmenil náš postoj, naše zmýšľanie, boli by sme presne takí istí ako ľudia, o akých píše Pavol. Keď vidíme, ako žijú ľudia okolo nás, tak v skutočnosti môžeme vidieť samých seba pred tým, ako sme sa obrátili k Bohu.

V 2. verši čítame: „*Lebo to budú ľudia, ktorí budú milovať seba*“, a to je obraz dnešnej doby. Ľudia milujú seba. Prikázanie: „*Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého*“, je už dávno pošliapané a pokrivené. Ľudia si ho skrátili a upravili na znenie: „*Milovať budeš*

seba samého.“ To je to, čo sa s týmto prikázáním stalo a čo charakterizuje poslednú dobu aj dnes. Keď sa pozrieme okolo seba, naozaj to tak je.

Máme milovať všetkých svojich blížnych, no táto doba sa stáva nebezpečnou tým, že ľudia milujú seba a uprednostňujú seba. „Záleží na mne, a nie na tom druhom. Hľadám svoje dobro, a nie dobro toho druhého“. To priamo súvisí s tým, ako je napísané, že budú milovať peniaze. Presne o tom je táto doba.

Máme to všade okolo seba. Internet, bilbordy, reklamy nás nútia, aby sme milovali peniaze, aby sme sa za nimi hnali. A pritom Božie slovo jasne hovorí, že: „...*koreňom všetkého zlého je milovať peniaze, po čom niektorí zatúžili a tak zablúdili od viery a naplnili sami seba mnohými bolestami*“ (1. Timotejovi 6:10). Milovanie peňazí, hnanie sa za nimi, za majetkom, vedie človeka k tomu, že zablúdi od viery, že opúšťa vieru v Boha a upriamuje ju k peniazom. Odklon od viery a Boha pokračuje ďalej. Ľudia sa stávajú chvastavými a čím ďalej, tým viac pyšnými. Sú pyšní na seba, na svoj majetok, na svoje úspechy. To ide samozrejme ruka v ruku s rúhaním a odmietaním Boha – niet bázne pred Bohom.

Táto doba je nebezpečná aj tým, ako sú ľudia neposlušní svojim rodičom, čo vidíme najmä na tínedžeroch. Tak ako je tu napísané, ľudia sú bohaprázdni a bohaprázdnosť vedie k určitej forme tyranie, k zlosti. Ľudia sú plní hnevu, nenávisť, krutosti, bez lásky – a nemilujúci dobré.

Ľudia vo svete nemilujú dobré, lebo sú bez lásky a bez lásky nemôžu milovať nič, čo je dobrotivé, ale naopak, sú nevďační, nezmierliví, ohovárační, nezdržanliví,

divokí. Ľudia ľudí zrádzajú, sú zradní a všetko toto zlo sa viac a viac stupňuje.

Keď hovoríme o týchto veciach, netvrdíme, že ľudia sú takí len teraz a predtým takí neboli. Vždy boli takí: milovali seba, peniaze, boli pyšní, vždy to bolo tak, aj v čase prvej cirkvi. Nakoniec, aj prvý hriech bol spáchaný tým, že človek viacej miloval seba ako Boha a obrátil sa k svojej žiadosti, pretože chcel byť ako Boh. Žiadosť po ovocí, na pohľad lákavom a dobrom, odvedla ľudí od milovania Boha, od jeho nasledovania. Začali milovať seba, svoju žiadosť. A tak to bolo cez celé veky až dodnes. Lenže dnes sa tieto veci vystupňovali a oveľa menej je tých, ktorí majú bázeň pred Bohom, ktorí by mali v sebe ešte aspoň toľko morálnych zásad, že sa napríklad dokážu postaviť a uvoľniť v autobuse miesto staršiemu.

V našich dňoch postúpila doba posledných zlých dní ešte do väčšej nebezpečnosti. A tak sú ľudia zradní, uponáhľaní, bezhlavo sa rútia do všetkého zlého, sú nadutí a viacej milujúci rozkoše, ako milujúci Boha. Je to vážny problém, keď ľudia viacej milujú to, čo napĺňa ich žiadosti, nech sú akékoľvek. Nemusíme rozoberať detaily, ale ľudia oveľa viac milujú tieto veci, ako by milovali Boha, ako by si uvedomovali, že je to Boh, ktorý im dáva život, že je to On, ktorý im dáva všetko, čo majú. Boh túži, aby boli s ním zmierení, pretože chce, aby všetci ľudia boli spasení. Volá ich k spáse, ale nie všetci chcú prísť, lebo práve rozkoše a žiadosti im bránia, aby ho hľadali a boli pri ňom. V 5. verši je uvedená asi tá najsmutnejšia skutočnosť, lebo sa môže stať, že takí ľudia sa budú nachádzať aj v cirkvi. O ľuďoch,

ktorí si síce hovoria, že sú kresťania, Pavol píše v 2. Timotejovi 3:5 takto: *„majú tvárnosť pobožnosti, ktorí však jej moc zapreli. A tých sa stráň.“* Oni sa pretvarujú, že sú kresťania. Vyzerajú, že sú pobožní, ale moc pobožnosti zapreli a takých ľudí sa treba strániť. Tie slová platia pre nás rovnako, ako platili pre Timoteja a ľudí jeho doby, keďže v 2. Timotejovi 3:6-7 sa ďalej píše: *„Lebo z tých sú tí, ktorí vnikajú do domov a zaujímajú ženy, obťažované hromadou hriechov, vedené rozličnými žiadosťami, ktoré sa vždycky učia, ale nikdy nemôžu prísť k poznaniu pravdy.“*

Tieto ženy sú obťažované hromadou hriechov a to, čo ich vedie stále sa učiť, nie je túžba po pobožnosti, po poznaní, ale vedú ich rozličné žiadosti, a tak, hoci sa stále učia, nemôžu prísť k poznaniu pravdy. Práve toto využívajú tí, ktorí vchádzajú do ich domov, ktorí sú zradní, ktorí milujú rozkoše viac, ako by milovali Boha. To sú tí, ktorí majú tvárnosť pobožnosti, ale jej moc zapreli. Myslia si, že pobožnosť je telesným ziskom.

Keď čítame o veciach, o ktorých sa píše – milujú seba, milujú peniaze, sú pyšní, nevďační, bez lásky – musíme predovšetkým preskúmať sami seba. Časy a dobu nijako nezastavíme. Doba smeruje k čoraz väčšej bezbožnosti, k tomu, že je viac a viac nebezpečná. Práve o to viac musíme skúmať svoje srdcia a pozerat' na seba, či niečo z toho neplatí o nás, či sme v niektorom smere nezaostali. A na to je potrebné a dobré byť v spoločenstve, kde dokážeme jeden druhého v láske a v krotkej tichosti napraviť, napomenúť. My všetci sme totiž plní chýb a vôbec nie sme dokonalí. Máme svoje slabosti a svoje chyby.

Problém však nastane, ak svoju chybu alebo nejakú slabosť, v ktorej žijeme, už nedokážeme vidieť. Väčšinou ju vidia všetci okolo nás, iba my sami nie. Preto je dobré, aby sme sa navzájom upozorňovali, dokázali prijať jeden od druhého napomenutie a zamysleli sa nad tým, že ak sa toto nepáči môjmu bratovi, určite sa to nebude páčiť Bohu. Iste je niečo v mojom živote, čo potrebujem odstrániť, zlepšiť a musím na to vynaložiť všetku snahu, lebo keď sa o nejaký čas stane, že na tú istú chybu ma upozorní niekto iný alebo ten istý človek, potom je mi to na veľkú hanbu, že som s tým nič neurobil. Že som nevynaložil žiadnu snahu na to, aby som sa zdokonalil a zlepšil. Apoštol Peter píše, že sme raz boli vytrhnutí z toho temného, zlého veku, že sú nám darované preveľké a predrahé zaslúbenia a že sme unikli porušeniu, ktoré je na svete, zlej žiadosti. A to sa aj skutočne stalo. Pán Ježiš nás v tej porušenosti zastavil, lebo všetci sme žili v porušenej žiadosti. Apoštol Peter v 2. Petrovom liste 1:5-11 píše: *„A tak práve preto vynaložte na to všetku snahu a poskytnite vo svojej viere chrabrosť a v cnosti známosť a v známosti zdržanlivosť a v zdržanlivosti trpezlivosť a v trpezlivosti pobožnosť a v pobožnosti milovanie bratstva a v milovaní bratstva lásku. Lebo keď to máte a množí sa vám to, nestavia vás to záhaľčivých ani neužitých do známosti nášho Pána Ježiša Krista. Lebo ten, u koho niet týchto vecí, je slepý a krátkozraký, zabudol na očistenie od svojich niekdajších hriechov. Preto sa, bratia, tým väčšmi snažte robiť si pevným svoje povolanie a vyvolenie, lebo keď to budete robiť, neklesnete nikdy. Lebo tak vám bude bohato poskytnutý*

vchod do večného kráľovstva nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista. Apoštol Peter už prítomný nie je, ale máme jeho slová zapísané v Písme a sprítomnené – tak sme to aj my, ktorí sa potrebujeme Božím slovom navzájom napomínať a pripomínať si, že na život vo viere naozaj treba vynaložiť všetku snahu a to vôbec nie je v tomto svete a v tejto dobe ľahké.

Často sa nám stane, že prilhneme k nejakému zlozvyku, v ktorom potom žijeme a myslíme si, že je všetko v poriadku. Ale nie je to v poriadku. Toho zlozvyku sa musíme zbaviť napriek tomu, že je to neraz ťažké. Vynakladajme všetku snahu na to, aby sme *unikli porušeniu, ktoré je na svete v zlej žiadosti* (verš 4). Keď tie veci, o ktorých píše apoštol Peter, budú pri nás, nebude nás to robiť záhalčivými a neužitočnými čo *do známosti nášho Pána Ježiša Krista*, ale naopak, povedie nás to k premene *v dokonalého muža, k miere dospelosti plnosti Kristovej* (Efezským 4:13).

Božie slovo hovorí, že koreňom všetkého zlého je milovať peniaze (2. Timotejovi 6:10). Čo teda má urobiť Boží človek? Odpoveď je v 1. Timotejovi 6:11 – „*Ale ty, ó, človeče Boží, utekaj od takých vecí, ale sa žeň za spravodlivosťou, pobožnosťou, vierou, láskou, trpezlivosťou, krotkosťou.*“ Toto sú cnosti, ktoré majú byť nájdené pri učeníkovi Ježiša Krista, pri tom, ktorý miluje Pána Ježiša.

Preto aj vlastnosti uvedené na začiatku 3. kapitoly chcem dať určitým spôsobom do protikladu, aby sme si

ako spasení ľudia viacej zapamätali to, akí máme byť, než to, akí sú ľudia okolo nás. Teda: máme milovať blížneho, spravodlivosť, pokoj, pokoru. Byť tichí, krotkí, bohoboční, vďační, poslušní rodičom, naplnení láskou. Takí, ktorí sa vždy zmieria, sú milosrdní a žehnajúci, ako je napísané: „*žehnajte, lebo na to ste boli povolani*“ (1. Petrov 3:9). Dobrotivosť, vernosť, rozvážnosť, skromnosť – to sú vlastnosti nasledovníkov Pána Ježiša Krista. No na prvom mieste je milovať Boha a utekať od zlých žiadostí.

A toto musíme vstúpiť aj do našich detí. Je to úloha rodičov, aby učili svoje deti, k čomu to vedie, keď je niekto bez lásky. Treba im vysvetliť, čo je opak toho a čoho sa majú pridržať, aby sa ešte aj v týchto dňoch vedel niekto v autobuse postaviť a pustiť starčeka či starenku sadnúť si, aby naše deti ukázali, že v nich je ešte láska. Láska, ktorú im vstúpili rodičia a rodičom ju vstúpil Boh. Pretože kedysi sme naozaj boli bez lásky na svete a žili sme vo svojich žiadostiach a túžbach uspokojiť samých seba, nie svojich blížnych.

Žeňme sa za dokonalosťou a svätosťou. „Bud'te svätí, ako som ja svätý“, hovorí Hospodin. Byť svätý a žiť vo svätosti je prejav dokázanosti žiť podľa toho, čo je napísané v Božom slove. Preukazovať cnosť, známosť, trpezlivosť, pobožnosť, milovanie bratstva. To všetko nech je vždy pri nás, aby sme tým boli charakterizovaní a odlišiteľní aj od svojho okolia.

A konečne bud'te všetci rovnako zmysľajúci, súcitní, milujúci bratstvo, lútosťiví, dobromyseľní a pokorní, neodplácajúci zlé za zlé alebo nadávky za nadávku, ale naopak, žehnajte vediac, že ste nato povolani, aby ste zdedili požehnanie.

Andrew Murray

II. Kristova poslušnosť

Lebo ako neposlušnosťou toho jedného človeka stali sa mnohí hriešnymi, tak aj poslušnosťou toho jedného stanú sa mnohí spravodlivými. Či neviete, že komu sa vydávate za sluhov cieľom poslušnosti, že ste sluhami toho, koho poslúchate – buď sluhami hriechu na smrť, buď sluhami poslušnosti na spravodlivosť?

Rímskym 5:19, 6:16

„...tak aj poslušnosťou toho jedného stanú sa mnohí spravodlivými.“ Tieto slová nám pripomínajú, že ako Adamova neposlušnosť z nás urobila hriešnikov, tak Kristova poslušnosť z nás urobila spravodlivých. Kristovej poslušnosti vďačíme za všetko.

To je najcennejší poklad z nášho dedičstva v Kristovi. Ako mnoho je tých, ktorí o ňom nikdy neuvažovali, ani ho nemilovali a nepotešovali sa v ňom – minuli sa tak plného požehnanie. Nech nám Boh svojím Svätým Duchom zjaví slávu poslušnosti a učiní nás spoluúčastníkmi jej moci!

Ste oboznámení so vzácnou pravdou ospravedlnenia z viery? V epištole Rímskym, ktorá predchádza miestu, o ktorom uvažujeme (3:21, 5:11), Pavol učí, čo je jej nemenným základom. Je to zmierenie skrze Kristovu krv. Za akých podmienok a za akú cenu ho môžeme dosiahnuť? Zdarma, skrze vieru v milosť Božiu, ktorá ospravedľuje bezbožných. A aké je jej ovocie? Udelf Kristovu spravodlivosť a bezprostredný prístup k milosti Božej a k nádeji slávy. Táto časť Písma odhaľuje hĺbku pravdivého spojenia s Kristom, ktoré dosahujeme vierou. V nej je zakorenené ospravedlnenie, ktoré Boha oprávňuje, aby nás prijal na milosť pre zásluhy Pána Ježiša. Apoštol Pavol sa vracia k Adamovi, k nášmu spojeniu s ním a ku všetkým následkom, plynúcim z tohto spojenia. Dokazuje, aké je múdre, dokonalé a pri-

rodzené, že tí, ktorí vierou prijali Krista a sú s ním skrze vieru trvale spojení, stávajú sa aj účastníkmi jeho spravodlivosti a života. V tomto zvlášť zdôrazňuje rozdiel medzi neposlušnosťou Adama, ktorá spôsobila odsúdenie – a Kristovou poslušnosťou až po smrť na kríži, ktorá prináša ospravedlnenie a život. Pri štúdiu tohto miesta jasne vidíme, že Kristova poslušnosť, ktorá vydobyla spasenie, je vlastne počiatkom nášho vyslobodenia.

Ak vieme toto, tak pochopíme, aké významné miesto má zaujímať Kristova poslušnosť v našom srdci a živote – a aké dôležité je pri nás i jej ovocie.

„Lebo ako neposlušnosťou toho jedného človeka stali sa mnohí hriešnymi...“ Ako sa to stalo? Je totiž dvojaké spojenie medzi Adamom a jeho potomkami: *zákonné a pokrvné*.

Dedičstvo podľa zákona a pokrvné dedičstvo

Dedičstvom podľa zákona bolo celé ľudstvo odsúdené k smrti. „Ale smrť jednako kralovala od Adama až po Mojžiša i nad tými, ktorí nehrešili podobným prestúpením ako Adam.“

Dedičstvo podľa zákona je zakotvené aj v pokrvnom dedičstve. Odsúdenie by ich nepostihlo, keby nepochádzali z Adama. Pokrvné dedičstvo zas preniklo to zákonné. Každý Adamov potomok vstupuje do života pod mocou hriechu a smrti. „Neposlušnosťou toho jedného človeka stali sa mnohí hriešnymi“ – je vyjadrením podriadenia kliatbe hriechu a prirodzeným podrobením sa jej moci. „Adam je obraz toho *budúceho Adama*“, ktorý je nazvaný druhým Adamom, druhým otcom ľudstva. Adamova neposlušnosť so svojimi následkami je protikladom toho, čím sa nám stala Kristova poslušnosť. Ak hriešnik uverí v Krista, je s ním spojený a je ihneď podľa zákona v Božích očiach prehlásený a prijatý za spravodlivého. Človek má Kristovu spravodlivosť len vtedy, ak má samého Krista, ak verí v neho a ak je v ňom. Ak vie, čo je zostávanie v Kristovi, môže sa počítat' medzi oslobodených a Bohom prijatých na milosť. Potom je prirodzene vedený k poznaniu životného spojenia a k porozumeniu, že ako bol skutočný a plný jeho podiel v Adamovej neposlušnosti, smrti a hriechu – práve tak je teraz plný jeho podiel v Kristovej poslušnosti, v spravodlivosti a v pokornom živote i v povahe, ktorá z toho plynie.

Dajme pozor a snažme sa porozumieť tomu, že Adamovou neposlušnosťou sme sa stali hriešnikmi. Podstatné z toho, čo Boh v raji od Adama žiadal, bola poslušnosť. Jediné čím môže stvorenie Boha osláviť a pre čo sa môže radovať z jeho priazne a požehnaní – je poslušnosť. Jedinou príčinou, pre ktorú hriech dostal moc nad svetom a zničil ho – je neposlušnosť. Za kliatbu hriechu a jeho panstvo nad nami vďačíme neposlušnosti. Všetka moc hriechu,

pracujúca v nás, je len následkom toho, že sme prijatím prirodzenosti Adama zákonite prevzali i jeho neposlušnosť. Tak sme zrodení ako deti neposlušnosti. Je teda zrejmé, prečo musel prísť Kristus: aby odstránil kliatbu neposlušnosti, jej vládu nad človekom, zlú prirodzenosť i skutky. Neposlušnosť je koreňom každého hriechu a biedy. Prvou úlohou Kristovho spasiteľného diela bolo odstránenie koreňa zla a navrátenie človeka jeho pôvodnému určaniu – to je život v poslušnosti voči Bohu. Ako to Kristus urobil?

Prišiel ako druhý Adam, aby odčinil to, čo prvý pokazil. Hriech nás nútil veriť, že je pre nás neúčinné poznávať a robiť Božiu vôľu. Kristus prišiel, aby nám ukázal vznešenosť, požehnanie i nebeskosť poslušnosti. Keď nás Boh obliekol do človečenstva, nedocenili sme, že krása a nepoškrvnenosť jeho Syna spočívala v poslušnosti Bohu. Kristus prišiel a vzal na seba ľudské telo, aby nám ukázal, ako vstúpiť do Božej blízkosti a slávy. Prišiel, aby premohol a odstránil našu neposlušnosť a nahradil ju svojou vlastnou poslušnosťou pri nás a v nás. Ako Adamova neposlušnosť bola všeobecná, mocná a všetko ovplyvňujúca, taká – ba ešte väčšia – je moc Kristovej poslušnosti.

Zmysel Kristovho poslušného života je trojaký:

- a) Je príkladom, ktorý nám má ukázať pravú poslušnosť pred Bohom.
- b) Stáva sa našou istotou, že jeho poslušnosťou je urobené zadost' spravodlivosti.
- c) Kristus – ako naša hlava – pripravuje pre nás novú a poslušnú povahu, ktorou nás chce obdarit'.

Zomrel preto, aby nám ukázal, že jeho poslušnosť znamená poslúchať až do všetkých dôsledkov – to je, keď treba, pre Boha aj zomrieť. To znamená, že za nás niesol a uzmieril vinu našej neposlušnosti. Umrel tak hriechu a získal prístup k životu z Boha pre seba i pre nás.

Adamova neposlušnosť aj so všetkými dôsledkami musela byť odstránená a nahradená poslušnosťou Kristovou. Podľa zákona sme touto poslušnosťou ospravedlnení. Ako sme sa neposlušnosťou Adama stali hriešnikmi a boli sme pod mocou hriechu, tak sme teraz hneď a celkom ospravedlnení a vyslobodení z moci hriechu a smrti – a stojíme pred Bohom spravodliví. Zároveň sme s Kristom vstúpení v jeho smrť a zmŕtvychvstanie. Ako v prípade Adama, tak aj teraz sú dedičstvo podľa zákona aj pokrvné dedičstvo neoddeliteľné – a sme teda tak ako on naozaj mŕtvi hriechu a živí Bohu. Nový život, ktorý máme v ňom, je život poslušnosti.

Nech si každý z nás uvedomí predovšetkým, že je to Kristova poslušnosť, ktorá je tajomstvom spravodlivosti a spasenia, ktoré v ňom nachádzame. Poslušnosť je pravou podstatou spravodlivosti: Spasenie je z poslušnosti viery. Jeho poslušnosť máme najskôr prijať, potom jej dôverovať a radovať sa z nej. Ved' ona prikrýva, pohlcuje a odstraňuje našu neposlušnosť a je tak nezmeniteľným základom nášho spasenia. Ako Adamova neposlušnosť bola mocou, ktorá vládla v mojom živote a spolupôsobila k smrti, tak Kristova poslušnosť sa stáva životnou mocou mojej novej prirodzenosti.

Až teraz rozumiem, prečo Pavol v tejto časti tak úzko spája spravodlivosť

a život. „Lebo ak pádom, prehrešením sa, toho jedného kral'ovala smrť skrze jedného, je o mnoho istejšie, že tí, ktorí dostávajú hojnosť milosti a daru spravodlivosti, budú kral'ovať v živote skrze toho jedného, Ježiša Krista. A tak teda... tak i jedným ospravedľujúcim výrokom dar milosti na všetkých ľuďoch na ospravedlnenie života.“

Ak starostlivo skúmame podobu medzi prvým a druhým Adamom a ak vidíme, ako u prvého vládla smrť a neposlušnosť aj u jeho potomstva, na ktoré bola prenesená, tým väčšieho odsúdenia budeme hodní, ak nebudeme dbať na to, že poslušnosť Kristova – druhého Adama, sa má stať i naším vlastníctvom. Ak prijmeme spravodlivosť, ktorú nám Boh ponúka, táto nám ihneď ukazuje na poslušnosť, z ktorej sa zrodila, s ktorou tvorí nerozlučný celok a v ktorej jedinej môže žiť a prosperovať.

Všimnime si toto spojenie v ďalšej úvahe. Hovoriac o našom životnom spojení s Kristom, Pavol najprv v tejto epištole (6:12) zakazuje: „Nech nepanuje hriech vo vašom smrteľnom tele... ale vydávajte sa službe Bohu.“

A potom poučuje o tom, že tieto slová znamenajú úplnú poslušnosť: „Či neviete, že... ste služobníkmi toho, koho poslúchate, buďto hriechu k smrti, buďto poslušnosti k spravodlivosti?“ Vaše príbuzenstvo s poslušnosťou je skutočné, ste vyslobodení z neposlušnosti Adama i svojej vlastnej a stali ste sa služobníkmi poslušnosti – a to „poslušnosťou k spravodlivosti“. Kristova poslušnosť je aj poslušnosťou k spravodlivosti, ktorá je Božím darom. Vaše podriadenie sa Kristovi je jediným spôsobom, ako môžete získať príbuzenstvo k Bohu a spravodli-

vosti. Kristova poslušnosť je pre vás len začiatkom života. Jeho pokračovaním je vaša poslušnosť všetkému, čo je pred Bohom spravodlivé. Ako pre hlavu, tak aj pre údy je len jeden zákon. Ako u Adama a jeho potomkov panovala neposlušnosť a smrť, tak u Krista a jeho potomstva musia vládnuť poslušnosť a život. Neposlušnosť je putom spojenia a znakom podobnosti medzi Adamom a jeho potomkami. Putom, ktoré viaže Krista s jeho potomstvom, je poslušnosť, ktorá je tiež aj podstatným znakom podobnosti.

Bola to poslušnosť, pre ktorú sa stal Kristus predmetom Otcovej lásky (Ján 10:17-18) a naším Vysloboditeľom. Len pravá poslušnosť môže ukázať, ako máme v tejto láske zostať (Ján 14: 21-23) a radosť sa z takého vyslobodenia. „...poslušnosťou toho jedného stanú sa mnohí spravodlivými.“ Všetko závisí na našom poznaní poslušnosti a na našej účasti v nej, lebo ona je vchodom a cestou k plnej radosi zo spravodlivosti. Pri obrátení sme ospravedlnení vierou, raz a navždy – celkom a večne, nech máme malú alebo dokonca žiadnu známosť poslušnosti. Ak sme však skutočne uverili spravodlivosti a podriadili sa jej a jej plnej vláde – ako „služobníci spravodlivosti“, vyleje na nás svoje požehnanie ako na narodených z poslušnosti a povedie nás späť k stavu pokoja s Bohom.

Čím skutočnejšie sa mocou Svätého Ducha držíme Kristovej spravodlivosti, tým väčšie bude aj naše pranie mať podiel na poslušnosti, ktorá z nej vyplýva.

V tomto svetle študujeme Kristovu poslušnosť, aby sme ako on mohli byť služobníkmi poslušnosti spravodlivosti!

1. Poslušnosť bola Kristovi životnou podmienkou.

Poslušnosť u neho neznamena len jaký náhodný skutok poslušnosti, alebo ich celý rad – ale ducha poslušnosti, ktorý preniká celým jeho životom. „Neprišiel som, aby som činil svoju vôľu.“

„Prichádzam, aby som činil vôľu tvoju, ó Bože.“ Prišiel na svet za jediným účelom. Žil len preto, aby vykonal vôľu Božiu. Poslušnosť bola najvyššou a všetko ovládajúcou mocou v jeho živote.

Chce, aby aj pri nás to bolo tak. To tiež sľúbil, keď povedal: „...lebo ten, kto by činil vôľu môjho nebeského Otca, ten je môj brat, i moja sestra i moja matka.“

To, čo spája rodinu, je obvyklý život všetkých jej členov a rodinná podobnosť. Puto, ktoré spája Krista s nami, je spoločné pranie, že on aj my chceme spoločne plniť Božiu vôľu.

2. V Kristu sa stáva táto poslušnosť radosťou.

„V tom mám záľubu, ó Bože, aby som činil vôľu tvoju.“ „Môj pokrm je, aby som činil vôľu toho, ktorý ma poslal.“

Pokrm je pre nás osviežením a silou. Zdravý človek s radosťou je svoj chlieb. Avšak pokrm nie je len radosťou – je nevyhnutnosťou života. A práve tak robenie Božej vôle bolo pokrmom, po ktorom Kristus lačnel a bez neho nemohol žiť. Bolo tým, čo jedine uspokojilo jeho hlad, čo ho osviežilo, posilnilo...

Niečo podobné mal na mysli Dávid, keď povedal, že Božie slovo je „sladšie ako med“. Ak porozumieme všetkému tomu a ak to prijmeme, poslušnosť sa nám stane prirodzenejšia a potrebnjšia a osvieži nás viac ako denný pokrm.

3. Táto poslušnosť viedla Krista k očakávaniu Božej vôle.

Boh nezjavil Kristovi všetku svoju vôľu naraz, ale deň po dni, podľa toho, ako bolo kedy potrebné. V jeho živote poslušnosti bol vzrast a pokrok. Najťažšia úloha prišla nakoniec. Každý skutok poslušnosti patril novému objavu ďalšieho Otcovho príkazu. Hovoril: „...uši si mi otvoril; činiť tvoju vôľu, môj Bože, si želim.“

Tak to bude i pri nás, ak sa stane poslušnosť vášňou nášho života a ak Boží Duch otvorí naše ucho, aby čakalo na jeho učenie a neuspokojovalo sa učením menším než Božím.

4. Kristova poslušnosť bola poslušnosťou až do smrti.

Ved' hovoril: „Neprišiel som, aby som činil svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal.“ A bol skutočne ochotný vzdať sa do dôsledkov svojej vlastnej vôle a podriadil sa vôli Otcovej. Myslel naozaj: Nie moja vôľa, ale tvoja nech sa stane!“ K tejto poslušnosti nás volá a dáva nám k nej silu. Toto z celého srdca plynúce a vždy ochotné podriadenie sa je vlastne tou pravou Božou poslušnosťou, ktorá nás prevedie životom. Dal by Pán, aby kresťania porozumeli, že len toto dáva duši šťastie a silu!

Kým pochybujeme o tejto všestrannej poslušnosti a kým sa skrýva v našom vnútri pocit možného sklamania, strácame vieru, ktorá zaisťuje víťazstvo.

Avšak ak si zvolíme Boha za svojho Pána s jeho požiadavkou úplnej poslušnosti a ak sa neodvážime ponúknuť mu niečo menšie, ale poddáme sa celkom Božej práci v nás, tu ona za pomoci Svätého Ducha bude už sama dokonale riadiť celý náš život.

5. Pri Kristovi táto poslušnosť vyvierala z najhlbšej pokory.

„Nech je teda taká myseľ pri vás, aká bola v Kristu Ježišovi, ktorý...samého seba zmaril, prijal spôsob služobníka,...ponížil sa, stal sa poslušným až po smrť...“

Tu vidíme bytosť, ktorá je ochotná celkom sa vzdať seba, ochotná byť a žiť ako „služobník poslušnosti“.

Je ochotný sa pokoriť pred Bohom i človekom, ktorému potom Ježišova poslušnosť odhalí svoju nebeskú krásu a plnú moc. Môže sa stať, že aj keď sa silná vôľa usiluje o poslušnosť, predsa nemá úspech, lebo tajne dúfa v seba. Len vtedy, ak sa skloníme pred Bohom v pokore, poníženosti, trpezlivosti a úplnej odovzdanosti do jeho vôle a ak už raz celkom prestaneme dúfať v seba, až potom nám zjaví, že jedinou povinnosťou a požehnaním stvorenia je poslušnosť tomuto slávnemu Bohu – pretože jeho myslenie o človeku je myslenie o večnom pokoji a nie o trápení.

6. U Krista táto poslušnosť pramenila z viery v úplnú závislosť na Božej sile.

„Nerobím nič sám od seba.“ „Otec prebývajúc vo mne, on robí tie skutky.“ Synovo ničím neobmedzené podriadenie sa Otcovej vôli sa stretlo s Otcovým neprestávajúcim a neobmedzovaným udeľovaním moci, prejavujúcej sa skrze neho.

Tak to bude aj s nami, ak sa naučíme, že koľko svojej vlastnej vôle dáme Bohu, toľko on svojej moci dá nám. Uvidíme, že odovzdanie sa do plnej poslušnosti je vlastne až teraz plnou vierou s plnou jeho mocou, ktorú on do nás vložil.

Všetky Božie sľuby Novej zmluvy sa zakladajú na tomto: „Boh obreže tvoje

srdce, ...aby si miloval Hospodina svojho Boha z celého svojho srdca, ...keď budeš počúvať hlas Hospodina svojho Boha...“, „Ducha nového dám do vášho vnútra,... aby ste chodili v mojich ustanoveniach a zachovávali moje súdy...“

Verme v Božie dielo v nás ako Syn a budeme mať i odvahu odovzdať sa bezvýhradnej poslušnosti – poslušnosti až do smrti. Naše odovzdanie sa Bohu sa stane vstupom k požehnanej skúsenosti zhody so Synom Božím v konaní Otcovej vôle a s jeho spoliehaním sa na Otcovu moc. Odovzdajme sa úplne Bohu a on potom dokoná svoje dielo v nás.

Neviete, že ospravedlnení súc poslušnosťou toho jedného, stávajú sa v ňom, ako on bol, služobník-

mi poslušnosti k spravodlivosti? V poslušnosti toho jediného je koreň života a záruka poslušnosti mnohých. Obráťte sa a pozrime na Krista, učme sa od neho a verme v neho, v toho jediného poslušného tak, ako nebol pred ním nikto.

Kiež prijmeme Krista, milujeme ho, a premieňajme sa na jeho podobu. Ako jeho spravodlivosť je jedinou našou nádejou, tak nech bude i jeho poslušnosť našim vrúcnyim prianím. Nech svojou vierou v neho dokážeme svoju úprimnosť a dôveru v Božiu nadprirodzenú moc, ktorá v nás pôsobí. Nech prijatím Pána Ježiša Krista za svoj skutočný život dokážeme, že on v nás plne prebýva!

Druhá kapitola publikácie Andrew Murray (1828-1917) „Škola poslušnosti“.
Vyšlo vo vydavateľstve MSEJK, Bratislava 2009. Publikované so súhlasom vydavateľa.

Učí Božie slovo geocentrizmus?

Je Zem jedinečná a centrálna a je aj stredom vesmíru?

V článku *Učí Božie slovo, že Zem je plochá?* (Solas číslo 51, leto 2021, str. 41) sme poukázali na nezmyselnosť konšpiračnej teórie o plochej Zemi. Sú však aj kresťania, ktorí sú presvedčení, že Zem sa nepohybuje a nerotuje. Má byť absolútnym stredom vesmíru a celý vesmír má obiehať okolo Zeme. Toto geocentrické presvedčenie údajne odvodzujú zo zjavenia Písma. Tvrdia, že Biblia učí geocentrizmus. Takýto pohľad na vesmír je prítomný aj v dejinách vedeckého poznania. V ich chápaní je heliocentrizmus, podľa ktorého stredom našej Slnčnej sústavy je Slnko, okolo ktorého obiehajú planéty vrátane Zeme, či geokinetizmus^{A)} falošným učením a zvodom. Pozrime sa teda na centrálnosť Zeme z pohľadu Písma (Božieho slova) aj z pohľadu fyziky (nebeskej mechaniky, astronómie, astrofyziky).

Centrálnosť Zeme z pohľadu Božieho slova

Stvorenie

Zem ako planéta je bezpochyby jedinečná z celého stvoreného vesmíru.

Z pohľadu Božieho slova je kľúčová a v Písme má centrálnu postavu a úlohu. Úloha Zeme v Božom pláne stvorenia aj v Božom pláne spasenia

je ústredná, centrálna. Už pri stvorení vidíme, že zo všetkých stvorených vesmírnych telies má absolútne kľúčové a centrálné postavenie práve Zem a iba Zem. Dokonca sumárny výrok, ktorý uvádza výpoveď o stvorení všetkého stvoreného a zhrňa celé stvorenie do krátkeho výroku, hovorí: „*Na počiatku stvoril Boh nebesia a zem*“ (1. Mojžišova 1:1). Nebesia sú stvorená sféra existencie anjelských bytostí. Zem je jediným explicitne (výslovne) spomenutým vesmírnym telesom. Celý opis stvorenia je sústredený na stvorenie Zeme. Pre všetky stvorené tvory a bytosti, s výnimkou anjelov, je Zem domovom, kde majú žiť.

Počas prvých troch dní stvoriteľského týždňa je Zem jediným existujúcim vesmírnym telesom. Slnko, Mesiac a hviezdy sú stvorené až vo štvrtom dni. Dovtedy existuje len Zem, a dokonca je už na nej aj rastlinná ríša, avšak ostatných vesmírnych telies zatiaľ niet. Až na štvrtý deň sú stvorené Slnko, Mesiac a hviezdy. Ich úlohou však je, aby slúžili Zemi. Majú svietiť na Zem, deliť deň od noci a slúžiť na určovanie časov (dni, mesiacov a rokov).

Zem je centrálna v Božom pláne stvorenia. Všetok stvorený život, s výnimkou anjelov, je stvorený, aby žil na Zemi. V Bohom zjavenom pláne stvorenia neexistuje žiaden dôvod, ktorý by viedol k presvedčeniu, že život bol stvorený aj na iných planétach alebo objektoch vo vesmíre. Všetky ostatné vesmírne telesá sú stvorené na to, aby svietili na Zem, nie na to, aby boli prípadne ďalšími nositeľmi života. Pri stvorení je ústredný človek a ústredná je Zem. Je to človek, kto má vládnuť celej Zemi (1. Mojžišova 1:26), nie

anjeli ani zvieratá. Človek má vládnuť len Zemi, nie nebesiam, ani nie Slnku, Mesiacu či iným vesmírnym telesám.

Záchrana a nové stvorenie

Keď človek (Adam) padol do hriechu, kliatba, porušenie a smrť prišli na všetky živé bytosti a tvory žijúce na zemi. Porušenie zasiahlo celú Zem. Pre obnovenie pôvodného Božieho plánu stvorenia je teraz potrebná spása a nové stvorenie. Nové stvorenie sa týka človeka (2. Korintským 5:17; Efezským 4:24; Kolosenským 3:10) a týka sa aj Zeme. Aj porušená Zem musí byť obnovená, nanovo stvorená. Dokonca aj nebesia budú nové, pretože v tých pôvodných došlo k porušeniu, časť anjelov sa vzbúrila a zhrešila. Nové stvorenie preto bude obsahovať aj nové nebo, aj novú Zem. Tak ako na počiatku Boh stvoril nebesia a Zem, aj pri obnove Boh stvorí nové nebesia a novú Zem: „*Lebo hľa, stvorím nové nebesia a novú zem, a nebudú sa spomínať drevne vecí ani neprídu na myseľ*“ (Izaiáš 65:17, 66:22, pozri aj 2. Petrov 3:13; Zjavenie 3:12, 21:1-2).

Nové stvorenie, nové nebo a nová Zem sa od toho pôvodného budú líšiť v jednej podstatnej veci. Okrem Zeme tam nebudú žiadne iné vesmírne telesá. Nebude viac striedanie noci a dňa (Zjavenie 22:5), úlohu svetiel, ktoré v pôvodnom stvorení svietili na Zem (Slnko, Mesiac a hviezdy), preberie Boh sám (Zjavenie 21:23).^{B)} V pôvodnom stvorení sa medzi Zemou a nebesami nachádza celý vesmírny priestor s vesmírnymi telesami (v Písme opísanými jednoducho ako „hviezdy“). Vo večnosti, keď bude nové nebo a nová Zem, nebesia zostúpia na Zem (Zjavenie kapitola 21)

a Zem bude jediným „vesmírnym telesom“. ^{C)} Preto je Zem absolútne centrálna v celom Božom pláne – od pôvodného stvorenia až po to konečné, ktoré pretrvá na večné veky.

Keď Pán Ježiš prišiel ako Boží Syn od svojho Otca (z večnosti), ako Spasiteľ sveta, prišiel v tele ako človek a prišiel na Zem. Neprišiel ako „druhý či posledný anjel“, aby spasil padlých anjelov. ^{D)} Prišiel ako „druhý a posledný Adam“. Prišiel ako človek v tele s mimoriadnym a jedinečným postavením a poverením, schopný zastupovať „všetkých a mnohých“ ľudí, tak ako k tomu bol určený prvý Adam na počiatku (Rímskym 5:12-21). Prišiel na Zem, aby spasil človeka a Zem – celú sféru tvorstva, ktorá bola daná pod vládu Adamovi, ale ktorá sa v dôsledku Adamovho pádu stala porušenou a podrobenou kliatke. Nešiel navštevovať ostatné planéty ani vesmírne telesá, aby spasil nejaké iné formy života niekde vo vesmíre, pretože život („živá duša“) ^{E)} bol stvorený iba na planéte Zem.

Centrálnosť Zeme z pohľadu fyziky

Otázkou teraz je, či táto jedinečná a centrálna úloha a postavenie Zeme v Božom stvorení (v tom pôvodnom aj v tom novom) má svoj priemet do tvorstva aj z pohľadu pohybu vesmírnych (nebeských) telies po svojich obežných dráhach z pohľadu prírodných (fyzikálnych) zákonov. Ukážeme, že nemá. Z pohľadu *kinematiky* pohybu nebeských telies je síce možné tento pohyb opísať aj v geocentrickom referenčnom systéme, ^{F)} avšak z pohľadu *dynamiky*, čiže silového pôsobenia ako príčiny tohto pohybu, to možné nie je.

Boh stvoril všetko tvorstvo tak, že do neho vložil poriadok v zmysle prírodných zákonov. ^{G)} Materiálny svet sa riadi týmto Božím poriadkom – podlieha prírodným zákonom, ktoré ustanovil Boh. Človeka stvoril Boh ako bytosť schopnú pravdivo empiricky poznávať stvorenú realitu. Súčasťou empirického poznania reality tvorstva je aj poznanie, že vesmírne telesá (a hmota ako taká) sa riadia zákonmi gravitácie. Poznaním *gravitačnej sily, odstredivej sily* a *Coriolisovej sily* dokážeme rozsúdiť, či Zem ako teleso rotuje alebo nerotuje a či je statická alebo obieha okolo iného nebeského telesa či telies.

Odstredivá sila je veľmi intuitívna a dobre ju poznáme zo skúsenosti. Ak na bicykli nebudem mať blatník a vonku bude mokro či blativo, tak skončím s mokrým chrbtom a celý zablatený, pretože od kolies bicykla bude striekať voda a blato vďaka odstredivej sile. Každé dieťa sediace na kolotoči dokáže rozpoznať, či je kolotoč v pokoji alebo sa otáča, pretože dokáže vnímať odstredivú silu, ktorá s nárastom uhlovej rýchlosti otáčania kolotoča narastá. Gazdinky dobre vedia, že keď dajú mokrú bielizeň v práčke odstrediť, vytiahnu ju z práčky temer suchú v závislosti od toho, aké otáčky odstredenia nastavili. Aj Dávid dobre poznal odstredivú silu z vlastnej skúsenosti, keď kameňom z praku zabil Goliáša. Rovnako vieme rozsúdiť, či naša planéta Zem rotuje alebo nerotuje. Keby nerotovala, jej tvarom by bola guľa a zemská príťažlivosť by bola rovnaká na rovníku aj na pólach. Keďže rotuje, jej tvarom je rotačný (dvojosý) elipsoid, a preto je zemská príťažlivosť na rovníku menšia ako na pólach. Do tohto rozdielu

prispieva 30 percentami sploštenie Zeme (rozdiel 21 km medzi malou a veľkou polosou elipsoidu) a 70 percentami odstredivá sila (na rovníku maximálna, na póloch nulová).

Ako by to vyzeralo v geocentrickom pohľade, v ktorom je Zem statická a nerotuje

Z pohľadu pozorovateľa na Zemi vychádza Mesiac každý deň spoza obzoru a zapadá za obzor, čiže obieha okolo Zeme. Z pohľadu pozorovateľa na Zemi obieha Mesiac Zem približne raz za jeden deň. Ak by obeh Mesiaca okolo Zeme mal trvať zhruba iba jeden deň a odstredivá sila pôsobiaca na Mesiac by mala byť v rovnováhe s gravitačnou (príťažlivou) silou medzi Mesiacom a Zemou, potom by nemohol platiť Newtonov gravitačný zákon tak, ako ho poznáme. V takomto prípade by odstredivá sila bola väčšia ako gravitačná. Ale z dennodennej skúsenosti aj z opakovaných fyzikálnych meraní spoľahlivo vieme, že Newtonov gravitačný zákon platí. Ak však pri vysvetlení pohybu Mesiaca po nočnej oblohe zohľadníme rotáciu Zeme (cca raz za 24 hodín) a obeh Mesiaca okolo Zeme za približne jeden mesiac (cca 27 dní), tak sa všetko zrazu dobre zhoduje s empirickým poznaním a s fyzikálnymi zákonmi – gravitačná a odstredivá sila pôsobiace na Mesiac sú v rovnováhe.

Ešte jasnejšie to môžeme pochopiť na príklade geostacionárneho satelitu (družice), ktorý obieha okolo Zeme v rovine zemského rovníka a má uhlovú rýchlosť obehu zhodnú s uhlovou rýchlosťou rotácie Zeme. Geostacionárny satelit „visí“ nad jedným miestom na zemskom povrchu. Ak by Zem nerotovala, potom by tento satelit neobiehala

a vznikla by otázka, čo ho vlastne drží nad tým istým miestom zemského povrchu a prečo nepadne na Zem. Nielenže by v takomto prípade (nerotujúcej Zeme) neplatil Newtonov gravitačný zákon, ale tento satelit by úplne vzdoroval zemskej príťažlivosti. Je to rovnaký problém ako obeh Mesiaca a Slnka nad zemským povrchom v modeli plochej Zeme (pozri vyššie citovaný článok *Učí Božie slovo, že Zem je plochá?* Solas číslo 51, leto 2021).

Pozrime sa ešte na pohyb planét na nočnej oblohe. Planéty majú pozoruhodné dráhy, pretože ich pohyb na oblohe je iný ako pohyb Mesiaca či Slnka. Planéty na svojich dráhach (voči hviezdному pozadiu) vykazujú slučky, v ktorých sa na istý čas pohybujú namiesto bežného pohybu *vpred* naopak *vzad* (retrográdne). Táto dynamika ich pohybu sa dá elegantne a jednoducho vysvetliť pomocou troch Keplerových zákonov o eliptických obežných dráhach planét okolo Slnka a z pohľadu silového pôsobenia pomocou Newtonovho gravitačného zákona a jeho troch pohybových zákonov (zákon zotrvačnosti, zákon sily, zákon akcie a reakcie), a toho, že planéty vrátane Zeme obiehajú okolo Slnka.⁴⁾ Nedá sa vysvetliť geocentricky bez porušenia týchto univerzálne platných zákonov – teda tak, že by Slnko aj planéty obiehali okolo statickej a nerotujúcej Zeme.

Z pohľadu fyzikálnych zákonov (najmä zákona o gravitácii) a všeobecne z pohľadu platnosti prírodných zákonov v Bohom stvorenom svete je nezmyselné trvať na absolútnom geocentrizme a presadzovať ho ako reformné či očistné úsilie v cirkvi.

Fenomenologický jazyk a obrazný či poetický opis

V Písme sú väčšinou javy, ktoré pozorujeme a poznáme zo skúsenosti, opísané z pozície pozorovateľa žijúceho na Zemi. To je normálne a prirodzené. Pozorovateľovi na Zemi sa javí, že zem je stabilná, nehybná a že Slnko, Mesiac aj hviezdy obiehajú okolo Zeme, pretože „vychádzajú“ (Slnko ráno, Mesiac a hviezdy večer) na „východe“ nad obzor a „zapadajú“ (Slnko večer, Mesiac a hviezdy ráno) na „západe“ za obzorom. Tento opis nie je nesprávny, je v poriadku, ale je len fenomenologický („jav opisujúci“), čo znamená, že nerieši vzájomný pohyb Zeme, Mesiaca a Slnka z pohľadu fyzikálnych síl, ktoré medzi týmito telesami navzájom pôsobia.

To, že Písmo používa fenomenologické opisy z pozície pozorovateľa, nie je prekvapujúce. V Skutkoch 27:27 námorníci opisujú skutočnosť, že ich loď sa blíži k pevnine, takto: „... domnievali sa plavci, že sa k nim blíži akási zem.“ V skutočnosti sa ich loď spolu s nimi blížila k pevnine (súši), avšak v ich vnímaní sa pevnina blížila k nim. To je príklad fenomenologického opisu, kedy pozorovateľ opisuje daný jav z uhla pohľadu referenčného systému, v ktorom sa sám nachádza. Takto je to aj s geocentrizmom.

Zástancovia absolútneho geocentrizmu sa často odvolávajú na verše v Žalmoch ako 93:1, 96:10, 104:5, ktoré opisujú Zem (či „okruh sveta“) ako „nepohnutelnú“ (ktorá sa nepohne). Z doslovného chápania takýchto veršov odvodzujú, že Zem je nehybná (vo fyzikálnom zmysle), nepohybuje sa ani nerotuje. To je znásilňovanie týchto textov a zlý výklad, pretože tieto verše

neriešia fyzikálny model Slnčnej sústavy. Opis Zeme ako nepohnutelnej nerieši otázku pohybu nebeských telies a Zeme vo vesmíre, nerieši fyzikálne princípy. Je to obrazný (poetický) opis toho, že Zem je *pevnou súčasťou* Božieho plánu stvorenia (pri pôvodnom stvorení aj pri novom stvorení). Ak by mala byť Zem nepohnutelná v doslovnom zmysle, potom by Boh protirečil sám sebe, pretože na iných miestach hovorí, že Zemou ešte pohne (Izaiáš 13:13, Židom 12:26).

Z kontextu všetkých týchto veršov je zrejmé, že výrazy „nepohnutelná Zem“ a „pohnutie Zemou“ sa netýkajú jej pohybu (kinematiky či dynamiky) vo vesmíre, ale sa týkajú Božieho plánu a zámeru so stvorením, Božieho súdu a večnosti. Zreteľne to vidieť v 12. kapitole listu Židom: „... *ktorého hlas vtedy pohnul zemou, a teraz zaslúbil a povedal: Ja ešte raz zatrasiem nie len zemou, ale aj nebom. A to: ešte raz, jasne ukazuje na preloženie vecí, ktoré sa pohybujú, ako učených, aby zostalo to, čo sa nepohybuje. Preto, keď prijímame nepohnutelné kráľovstvo, budme vďační a vďakou svätoslúžme ľúbe Bohu s úctou a bážňou Božou*“ (verše 26-28). Výraz „nepohnutelný“ vyjadruje večnú existenciu, existenciu vo večnosti.

Podobne, obrazným spôsobom (symbolicky), používa Písmo v súvislosti s „nepohnutelnosťou“ aj výrazy „stĺpy“ – stĺpy Zeme (Jób 9:6, Žalmy 75:4, 104:5), stĺpy nebies (Jób 26:11). Stĺp je symbolom stálosti, pevnosti, nepohnutelnosti, trvácnosti. Stĺpy znamenajú základy, nie však v doslovnom, štruktúrnom materiálnom zmysle, ale v obraznom zmysle. Ako stĺp či stĺpy sú takto obrazne v Písme označené nielen

neživé stvorené objekty, ale aj živé bytosti. Jakob, Kéfaš a Ján predstavovali určitým spôsobom základ pre spásu uverivších zo Židov, a preto sú považovaní za *stĺpy* (Galatským 2:9). Cirkev je obrazne pripodobnená k Božiemu domu a k *stĺpu* (základu) pravdy (1. Timoteovi 3:15). Kontext je opäť rovnaký: Kto a čo obstoje na konečnom Božom súde a vojde do večnosti (Zjavenie 3:12).

Nepohnutelná Zem je prepojená s nepohnutelnou (večnou, nemennou) Božou spravodlivosťou a s nepohnutelným (večným, nemenným) Božím kráľovstvom (Židom 12:28). Rovnako nepohnutelné (večné a po oslávení aj nemenné) sú aj ospravedlnené Božie deti (Žalmy 16:8, 55:23, 112:6, 121:3, 125:1). Keď Božie slovo prikazuje, že máme byť „nepohnutelní“ (1. Korintským 15:58), tak zaiste neprikazuje, že máme byť nehybní, že sa nesmieme fyzicky pohybovať.

Záver

Deliť kresťanov na verných a pravoverných, a tých zvedených kvôli otázke geocentrizmu z pohľadu empirickej vedy a fyziky je holý nezmysel. Prináša to do Kristovho tela len nezmyselné a zbytočné škriepky, delenia a rany. Z pohľadu pohybu nebeských telies, z pohľadu fyzikálneho je nezmyselné tvrdiť, že Zem je absolútnym stredom vesmíru, nerotuje a nepohybuje sa. Z pohľadu fyzikálnych zákonov (najmä zákona o gravitácii) a všeobecne z pohľadu platnosti prírodných zákonov v Božom tvorstve je nezmyselné trvať na absolútnom geocentrizme a presadzovať ho ako reformné či očistné úsilie v cirkvi. Avšak Božie zjavenie centrálného postavenia Zeme v Božom pláne stvorenia a spasenia pre večnosť je kľúčové a ústredné.

Peter Vajda

Zdroje

- 1) Danny Faulkner: Geocentrism and Creation. Journal of Creation 15(2):110–121, August 2001 <https://creation.com/geocentrism-and-creation>
- 2) Robert Carter and Jonathan Sarfati: Why the Universe does not revolve around the Earth: Refuting absolute geocentrism (Published 12 February 2015; last update 26 December 2019). <https://creation.com/refuting-absolute-geocentrism>
- 3) D. DeYoung: Does the Earth really move? A look at geocentrism, Creation 10(3):8–13, 1988
- 4) Aardsma, G., Geocentricity and Creation. Impact 253, 1994
- 5) https://en.wikipedia.org/wiki/Moshe_Carmeli
- 6) John Hartnett: Starlight Time and the New Physics. Creation Book Publishers 2007, ISBN 0949906689

Poznámky

- A) Keď sa rieši otázka, či Zem je bez pohybu a Slnko, Mesiac a planéty obiehajú okolo statickej Zeme alebo Zem a planéty obiehajú okolo Slnka, len z pohľadu našej Slnčnej sústavy, tak hovoríme o *geocentrizme* verus *heliocentrizme*. Keď sa otázka statickosti či pohybu Zeme rieši v kontexte celého vesmíru, tak hovoríme o *absolútnom geocentrizme* verus *geokinetizme*.

Ani Slnko nie je statické a nie je stredom vesmíru, preto nepostačí hovoriť o *heliocentrizme*. Slnko aj celá Slnčná sústava obieha okolo stredu (ťažiska) našej galaxie, Mliečnej dráhy. Ani stred našej galaxie nie je statický a nie je absolútnym centrom vesmíru. Aj celá naša galaxia sa pohybuje voči zvyšku vesmírnych telies. Preto je potrebné riešiť otázku, či Zem je absolútnym stredom vesmíru a je bez pohybu (absolútny geocentrizmus) alebo sa pohybuje, rotuje a obieha (geokinetizmus).

- B) Podobne to bolo aj v prvých troch dňoch stvoriteľského týždňa, keď ešte nebolo Slnka, Mesiaca ani hviezd a zdrojom svetla bol Boh sám. Svetlo bolo stvorené v prvom dni. Až na štvrtý deň Boh prideliť úlohu Slnku, Mesiacu a hviezdám, aby boli zdrojmi (nosičmi) stvoreného svetla.
- C) „Vesmírnym telesom“ – je to povedané len voľne, pretože keď hovoríme o „novom nebi a novej Zemi“, tak hovoríme o sfére večnej oslávenej existencie, v ktorej budú prebývať anjeli (tí, ktorí sa nevzbúрили na počiatku) a spasení ľudia (v oslávených nebeských telách).
- D) Na počiatku, po dokončení stvorenia, predchádzal pádu človeka pád satana (Lucifera: Izaiáš 14:12 v anglickom preklade kráľa Jakuba, pozri aj Ezechiel 28:12-19), ktorý strhol so sebou do vzbury aj časť anjelov. Anjeli sú stvorené bytosti, ktoré prebývajú v nebesiach a nemajú telo. Sú bezpohlavní, „neženia sa“ a neplodia potomkov. Tým, že nemajú materiálne telo, nepodliehajú fyzickej (telesnej) smrti. Trestom za ich pád je ohnivé jazero. O anjeloch sa definitívne rozhodlo už počas skúšky na počiatku. Tí, ktorí sa vzbúрили spolu so satanom (diablom), boli už vtedy definitívne odsúdení a skončia spolu s ním v ohnivom jazere (Matúš 25:41; Zjavenie 20:10). Pre satana a padlých anjelov neexistuje možnosť spásy a obnovy. Tí anjeli, ktorí sa nevzbúрили, budú existovať vo večnosti vo sfére existencie „nové nebo a nová Zem“ spolu s Božím ľudom, ktorý tam bude v oslávených nebeských telách.
- E) V článku hovoríme o živote, o živých bytostiach, ktoré majú dušu. Nezaobráame sa možnosťou existencie *mikrobiálneho života* (vírusy, baktérie, spóry, riasy, extrémofyty atď.) na iných planétach.
- F) Už grécky učenec Aristarchos (320-250 pred Kr.) predpokladal, že stredom vesmíru je Slnko a planéty spolu so Zemou obiehajú okolo Slnka, pričom sa Zem raz za deň otočí okolo vlastnej osi. Jeho súčasníci však jeho názor neprijali. Zástancom geocentizmu bol Aristoteles (384-322 pred Kr.), avšak dôkladne a logicky ho prepracoval a geometricky zdôvodnil až Ptolemaios (asi 85-165 po Kr.). Ptolemaios opis pohybu telies v slnečnej sústave je geocentrický. Je založený na obehu Mesiaca, Slnka a planét okolo Zeme po kruhových dráhach. Aby vystihol všetky pozorované aspekty pohybu týchto telies, musí používať epi-kružnice. Epi-kružnica je kružnica, ktorej stred obieha po kružnici. Tento viacvrstvový systém prikladania epi-kružníc na epi-kružnice je veľmi zložitý. Ptolemaios model vesmíru bol komplikovaný, ale umožňoval opísať, prípadne aj predpovedať pohyb nebeských telies. Opis pohybu telies v slnečnej sústave Tycha Braheho (1546-1601) je hybridný, geocentricko-heliocentrický. Slnko a Mesiac v ňom obieha okolo Zeme, avšak všetky ostatné planéty obiehajú okolo Slnka, a obiehajúc okolo Slnka, spolu s ním takto obiehajú aj okolo Zeme. Na základe Brahových pozorovaní (predovšetkým polôh Marsu) mohol o niekoľko rokov neskôr Ján Kepler sformulovať svoje zákony obehu planét.

Mikuláš Kopernik (1473-1543) bol veľmi dobrý pozorovateľ oblohy. Dokázal z faktov dedukovať správne závery. Všimol si, že vnútorné planéty sa na oblohe ukazujú len na rannej a večernej oblohe, vonkajšie planéty sú viditeľné aj cez hlbokú noc. Z tohto pozorovania usúdil, že centrom slnečnej sústavy nie je Zem, ale Slnko, okolo ktorého sa pohybujú planéty po kruhových dráhach. Tomuto systému hovoríme *heliocentrizmus*.

Z pohľadu kinematiky je jedno, z akého referenčného systému pohyb opisujeme, pretože pohyb je vždy relatívny voči zvolenej súradnicovej sústave. Rozdiel medzi ptolemaiovským, braheovským a kopernikovským opisom spočíva len v tom, či je tento opis zložitý a neprehľadný alebo je jednoduchý a elegantný. Z pohľadu dynamiky, ktorá berie do úvahy silové pôsobenie (gravitáciu) ako príčinu pohybu nebeských telies, to však už jedno nie je. Obežný pohyb telies v danej sústave sa riadi silovým pôsobením (gravitačná a odstredivá sila) vzhľadom na spoločné ťažisko tejto sústavy telies.

G) Božie tvorstvo sa riadi prírodnými zákonmi, ktoré uzákonil Boh. Vďaka týmto zákonom a zákonitostiam, ktoré sú prekvapivo jednoduché a úžasné, dokáže človek fungovanie tvorstva a prírodné zákony spoznávať. Boh má právo a moc do tvorstva vstupovať, ako sám uzná za vhodné. Tieto zásahy, ktoré menia bežný chod tvorstva (a vymykajú sa známym prírodným zákonom), poznáme ako „nadprírodné“ javy či ako *Božie zázraky*. Zázraky sú však jedinečné, sú časovo či priestorovo obmedzené. Nie sú bežné a dlhotrvajúce. Nie sú súčasťou bežného, pravidelného (zákonitého) fungovania tvorstva – a práve vďaka tomu ich dokážeme odlíšiť od bežného chodu tvorstva a rozpoznať ako Božie zázraky. Tým ale nechceme nič ubrať z toho, že tvorstvo samotné je predívne a zázračné, a odzrkadľuje nekonečnú Božiu múdrosť a moc.

H) *Pohyb nebeských telies v planetárnej sústave:*

Pozorovaním, meraním a pokusmi dospelo ľudstvo od čias Newtona k poznaniu, že hmotné telesá sa navzájom priťahujú, pričom táto základná vlastnosť hmoty sa riadi Newtonovým gravitačným zákonom. Prečo sa potom všetky vesmírne telesá navzájom nepritiahnu do jedného veľkého zhluku? Alebo prečo sa nepohybujú po dráhach, na ktorých by sa neustále zrážali a rozbíjali? Už Kepler (1571-1630), Kopernik (1473-1543) či Newton (1642–1727) pripisovali pohyb telies v Slnečnej sústave Božej múdrosti a moci pri stvorení. Nebeské telesá v Slnečnej sústave sú stvorené tak, že sa pohybujú po svojich obežných dráhach, pričom odstredivá sila je v rovnováhe s príťažlivou silou. Z pozorovania pohybu planét dokázal Kepler sformulovať tri jednoduché a elegantné zákony, ktoré tento pohyb planét po eliptických obežných dráhach okolo Slnka opisujú v kinematickom zmysle. Keplerove zákony však neopisovali fyzikálnu príčinu, prečo sa planéty pohybujú tak, ako sa pohybujú. Túto príčinu v zmysle silového pôsobenia popísal až Newton. Newton vypracoval univerzálnu teóriu gravitácie (1687), čiže gravitačný zákon, a sformuloval tri pohybové zákony. Silové pôsobenie opísané Newtonovými zákonmi vysvetľuje, prečo sa planéty v Slnečnej sústave pohybujú v súlade s Keplerovými zákonmi. Z druhého Newtonovho pohybového zákona vyplýva, že zrýchlenie telesa je nepriamo úmerné jeho hmotnosti. V dôsledku proporcionality medzi hmotnosťami

jednotlivých telies v planetárnom systéme preto z toho vyplýva, že planéty obiehajú okolo domovskej hviezdy (v našej Slnčnej sústave okolo Slnka) a mesiace obiehajú okolo svojich domovských planét (a spolu s nimi aj okolo domovskej hviezdy). Ako prvý spozoroval tento jav Galileo Galilei (1564-1642).

Galileo objavil mesiace planéty Jupiter a prstenec planéty Saturn. Jeho pozorovania odhalili, že telesá s menšou hmotnosťou (mesiace) obiehajú okolo telesa s väčšou hmotnosťou (planéta). Logická dedukcia viedla k presvedčeniu, že aj planéty (telesá s menšou hmotnosťou) obiehajú okolo Slnka (teleso s väčšou hmotnosťou). K tomuto presvedčeniu prispeli aj ďalšie Galileove pozorovania. Galileo objavil (pozoroval) fázy planéty Venuša a výraznú zmenu jej zdanlivej veľkosti. Tieto pozorovania sa nedali vysvetliť v ptolemaiovskom geocentrickom systéme pomocou epi-kružníc. Dali sa však vysvetliť v heliocentrickom systéme, kde ako Zem, tak aj Venuša obiehajú okolo Slnka, pričom Venuša je vnútornou planétou (je bližšie k Slnku).

Presnejšie povedané, ani Slnko nie je úplne statické a nie je presne v „strede“ (ohnisku) Slnčnej sústavy. Ako všetky planéty, tak aj Slnko obieha po eliptickej dráhe okolo spoločného ťažiska Slnčnej sústavy. Vzhľadom na obrovskú hmotnosť Slnka je však priblíženie (aproximácia), v ktorom planéty (vrátane Zeme) obiehajú okolo stredu Slnka dostatočne presné. Ťažisko sústavy Zem – Slnko je posunuté o 450 km od stredu Slnka, čo je 0,65 promile polomeru Slnka.

Pri vysvetľovaní pohybu telies v Slnčnej sústave treba zohľadniť gravitačné pôsobenie ostatných (všetkých) telies planetárnej sústavy na každé jedno teleso tejto sústavy, čo spôsobuje malé poruchy (odchýlky) orbitálneho pohybu od eliptickej dráhy. Podobne je potrebné zohľadniť aj pôsobenie slapových síl, keďže telesá planetárneho systému nie sú hmotné body, ale sú to rozmerné telesá. A nie sú ani dokonale tuhé, ale ich odozva na pôsobenie slapových síl je visko-elastická (pružno-plastická), vďaka čomu slapové trenie spôsobuje dodatočné javy ovplyvňujúce pohyb telies v Slnčnej sústave. Všetky tieto zložité aspekty pohybu telies v planetárnej sústave vrátane precesie a nutácie i orbitálnej rezonancie sa riadia troma Newtonovými pohybovými zákonmi a Newtonovým gravitačným zákonom, ktorý je mimoriadne jednoduchý. To všetko svedčí o poriadku (zákonitosti), ktorý nesmierne múdry a mocný Stvoriteľ vložil do tvorstva. Tvorstvo sa nespráva chaoticky či nepredvídateľne. Riadi sa prírodnými zákonmi. Zákony nebeskej mechaniky sa týkajú všetkých nebeských telies. Ich súčasťou je aj Newtonov gravitačný zákon.¹¹⁾

- H) Newtonov gravitačný zákon dostatočne presne opisuje gravitačnú silu a pohyb telies v bežných podmienkach, s ktorými máme na Zemi a v našej Slnčnej sústave skúsenosť (rýchlosť pohybu, hmotnosť telies, sila gravitačného poľa). Pri vyšších rýchlostiach a silnejších gravitačných poliach, ktoré vo vesmíre existujú dokonca už v tesnej blízkosti Slnka (obežná dráha Merkúra), je nutné newtonovskú mechaniku zovšeobecniť a prejsť k všeobecnej teórii relativity. Newtonovská fyzika je limitným prípadom všeobecnej teórie relativity pri nízkych rýchlostiach a relatívne nízkych hmotnostiach (slabých gravitačných poliach). Ukazuje sa, že pri skúmaní galaktických systémov je potrebné zovšeobecniť ešte aj všeobecnú teóriu relativity, napríklad vo forme Carmelihu *kozmozologickej všeobecnej relativity*.^{5), 6)} Ani jedno z týchto zovšeobecnení však nevedie k obhajobe *absolútneho geocentrizmu*.

Materialistický a biblický pohľad na svet

Oznam

Milí čitatelia a sympatizanti časopisu Solas!

Finalizujeme už skôr avizovanú publikáciu *Drahoslav Vajda, Materialistický a biblický pohľad na svet*. Publikácia vyjde v dvoch dieloch. Prvý diel, *Materialistický pohľad na svet*, je venovaný materialistickému svetonázoru. Druhý diel, *Biblický pohľad na svet*, je venovaný biblickému svetonázoru. V nasledovnom texte predkladáme obsah oboch dielov. Z nich je možné urobiť si predstavu o čom oba diely a celá publikácia sú.

PRVÝ DIEL

Materialistický pohľad na svet

Svet, ktorý nachádzame okolo seba vnímame ako jeden celok. Všetky jeho rozmanité štruktúry a formy navzájom súvisia a ovplyvňujú sa. Každá z nich má svoju nezastupiteľnú funkciu, úlohu, účel a všetky vzájomne spolupracujú. Všetky spolu v nerozlučnej jednote vytvárajú jeden fungujúci mechanizmus.

Poznávame svet okolo seba a pýtame sa: *Ktoré zdroje o ňom dokážu poskytnúť spoľahlivé informácie? Je to veda, ktorá poskytuje spoľahlivé údaje o svete a dáva aj odpovede na otázky ľudskej existencie a zmyslu života? Alebo potrebujeme iný zdroj poznania?*

Prvá časť

Definície a vysvetlenie použitých pojmov

I. oddiel: Svetonázor

Kapitoly: A. Svetonázor – definícia a jeho dôležitosť, B. Dominujúce svetonázory, C. Materialistický svetonázor, D. Biblický svetonázor.

II. oddiel: Viera

Kapitoly: A. Definícia a vysvetlenie pojmu, B. Svet, v ktorom žijeme, C. Každý má vieru.

III. oddiel: Veda

Kapitoly: A. Definícia a vysvetlenie pojmu, B. Podstata, úloha a účel vedy (1. Prostriedky vedy, 2. Veda, vedecká metóda a vedecká teória, 3. Vedecký zákon, princíp a princíp príčinnosti, 4. Prírodný zákon, vedecký zákon, fyzikálne veličiny a rigorózna definícia vedy, 5. Kritérium opakovateľnosti, 6. Doplňujúce kritériá správnosti vedeckej teórie), C. Čo nie je veda a čo veda nerieši, D. Záver o vede a vedeckej teórii.

IV. oddiel: Príčina, následok, náhoda a udalosť

Definície a vysvetlenia: 1. Príčina, 2. Následok (dôsledok), 3. Náhoda, 4. Udalosť.

V. oddiel: Evolúcia

Základný význam pojmu.

*Druhá časť***Materialistický pohľad na svet****I. oddiel: Hmota – krátká história pojmu****II. oddiel: Hmota – jej definícia a atribúty**

Kapitoly: A. Definícia, B. Atribúty (vlastnosti) hmoty (1. Všeobecne prijímané (vedecké) vlastnosti hmoty, 2. Hmota a jej fyzikálne prejavy, 3. Druhy (formy) hmoty, 4. Ďalšie vlastnosti hmoty, 5. Predpoklady materializmu o hmote), C. Materialistické požiadavky na vedecké teórie, D. Naturalizmus, E. Krátká história materializmu.

III. oddiel: Veda, viera a náhoda v materializme**IV. oddiel: Evolúcia – rozšírená definícia a vysvetlenie pojmu****V. oddiel: O čo v materializme ide**

Kapitoly: A. Jednotlivé učenia evolúcie, B. O čo v tejto snahe materializmu skutočne ide?

VI. oddiel: Piliere materialistického svetonázoru – zhrnutie*Tretia časť***Neúspech a zlyhanie materializmu****I. oddiel: S čím si veda nevie poradiť**

Kapitoly: A. Existencia a pôvod vedeckých zákonov a zázraky, B. Veda nevie nič o počiatkoch, C. Veda nevie nič povedať o pôvode informácie, D. Dobro a zlo.

II. oddiel: Čo nás učili a čo nás neučili

Kapitoly: A. Čo nás učili, ale to nevieme, lebo nám to ne(do)povedali (1. Ako a prečo, 2. Newtonove zákony a princíp príčinnosti).

III. oddiel: Čo nás neučili, ale mali by sme to vedieť

Kapitoly: A. Prirodzené procesy, B. Entropia, C. Pohľad na počiatok vzniku vesmíru a života cez učenie materializmu.

IV. oddiel: Čo nás učili, ale nie je to pravda

Kapitoly: A. Učili nás, že evolúcia je dokázaná vedecká teória, B. Učili nás, že materializmus je vedecký svetonázor.

V. oddiel: Zlyhanie jednotlivých učení

Kapitoly A. Zlyhanie marxizmu-leninizmu, B. Vznik prvej živej formy (bunky), C. Biologická evolúcia.

Dodatky k Prvému dielu

A. Veda o počiatku, B. „Vedecké“ vysvetlene vzniku Mesiaca, C. Látka, pole, hmotnosť a Eisteinov vzťah, D. Nezdjednodušiteľná zložitosť, E. Herakleitos z Efezu, F. Materialistický pohľad na pôvod človeka, G. Informatika, H. Veda má svoje hranice, I. Princípy termodynamiky, entropia, J. Stručný historický pohľad na materializmus a Darwinovo učenie (1. Darwin a jeho učenie o pôvode druhov, 2. Aká je situácia dnes? 3. Historická paralela, 4. Darwinovo učenie a súčasná veda).

DRUHÝ DIEĽ**Biblický pohľad na svet**

V tomto pohľade svet je prijímaný ako jeden kompletný celok zložený z materiálnej a duchovnej nadprirodzenej sféry. Obe sféry sú reálne, existujúce, aj

keď duchovná nadprirodzená sféra nie je fyzickým zmyslom priamo dostupná. Tento prístup však poskytuje zmysluplný, nerozporný a pochopiteľný pohľad

na svet v ktorom žijeme. Poukázat' na túto skutočnosť je hlavným cieľom tohto dielu.

Prvá časť

Biblický pohľad na svet

I. oddiel: Svet je pochopiteľný len v Bohu

Kapitoly: A. Biblický pohľad na svet – rámcový náčrt. B. Čo môžeme vedieť o Bohu a spôsobe jeho existencie (1. Boh je duch, 2. Boh je večný a prebýva vo večnosti, 3. Boh je večný Kráľ, C. Boh povedal a stalo sa, D. Sedem dní stvoriteľského týždňa, E. Časnosť (Priestor a čas – náš spôsob existencie).

II. oddiel: Viera v biblickom pohľade

Kapitoly: A. Viera v Boha Biblie, B. Biblická nádej.

III. oddiel: Veda v biblickom pohľade

Kapitoly: A. Z histórie súčasnej vedy, B. Poznanie pravdy (1. Vedecká Pravda, 2. Svedectvo, 3. Zjavenie), C. Informácia ako tretia entita, D. Veda a pôvod prírodných a vedeckých zákonov.

IV. oddiel: Uskutočnenie Božích stvoriteľských plánov

Kapitoly: A. Stvorenie človeka a pôvod ľudstva (1. Dokonalé stvorenie, 2. Stvorený na Boží obraz, 3. Zloženie ľudskej bytosti), B. Stvorenie skrze druhú osobu trojjediného Boha, C. Svet je závislý na Bohu (1. Príčinná súvislosť v materialistickom a biblickom pohľade, 2. Čo veda nedokáže) D. Odlišnosti medzi prírodným a vedeckým zákonom z biblického pohľadu, E. Zázraky, F. Teistická evolúcia, G. Dve nebiblické učenia o planéte Zem (1. Geocentrizmus, 2. Plochá Zem).

V. oddiel: Človek a ľudstvo v prítomnosti

Kapitoly: A. Človek po stvorení, B. Človek po páde do hriechu (1. Dôsledky Adamovej neposlušnosti, 2. Ľudská bytosť (človek) v prítomnosti, 3. Božie riešenie na problémy človeka).

Druhá časť

Dilemy a paradoxy materializmu z biblického pohľadu

Kapitoly: A. Nie veda, ale viera, B. Dobro a zlo, C. Pôvod zla, D. Otázka evolučných učení z pohľadu biblickej viery.

Tretia časť

Budúcnosť sveta z perspektívy svetonázorov

Kapitoly: A. Budúcnosť z perspektívy materialistického pohľadu, B. Budúcnosť z perspektívy biblického pohľadu (1. Veriaci v evanjelium Ježiša Krista, 2. Tí, ktorí v evanjelium Ježiša Krista neuveril).

Štvrtá časť

Ako vstúpiť do spoločenstva s Bohom

I. oddiel: **Strata spoločenstva s Bohom**

II. oddiel: **Návrat do spoločenstva s Bohom** (Východisko z hriechu a smrti: Evanjelium Ježiša Krista).

Slovo na záver druhého dielu

Slovo na záver celej publikácie

Dva svetonázory, dva pohľady viery na svet

1. Dve svetonázorové línie viery, 2. Veda a filozofia, 3. Veda a svetonázor.

Dodatky k druhému dielu

A. Stvorenie v siedmich dňoch, B. Historické korene súčasnej vedy, C. Abduktívna metóda, D. Božia vôľa a Božie

srdce, E. Učí Božie slovo geocentrizmus?
 F. Učí Božie slovo, že Zem je plochá?
 G. Návrat k plnohodnotnému životu,

H. Starý a nový človek, I. Občianske práva a slobody.
 (Koniec informácie o obsahu.)

Pre koho je publikácia určená

Publikácia je vhodná a užitočná pre individuálne štúdium a poznanie, pre individuálnu evanjelizáciu a svedectvo, rovnako ako aj pre zborové vyučovanie a evanjelizačné zborové podujatia. Zámerom združenia je sprístupniť publikáciu čo najširšiemu okruhu verejnosti. Po jednom exemplári z oboch dielov plánujeme bezplatne poslať každému odberateľovi nachádzajúcemu sa v Zozname odberateľov časopisu *Solas*. Publikácia bude ponúknutá aj širokej verejnosti podľa záujmu verejnej siete kníhkupectiev.

Z celkového nákladu tá časť, ktorá bude bezplatne distribuovaná všetkým odberateľom časopisu *Solas*, cirkevným zborom, spoločenstvám a jednotlivcom podporujúcich združenie, bude financovaná zo zdrojov o. z. Solas. Ostávajúca časť, ktorá eventuálne pôjde do verejnej siete kníhkupectiev, bude financovaná z iného zdroja. Na tlač sa distribúciu publikácie je možné dobrovoľne finančne prispieť.

V prípade, že niektorý odberateľ alebo zbor, má záujem o viac výtlačkov publikácie ako jeden, nech to písomne (listom alebo e-mailom) oznámi vedeniu združenia na niektorú adresu uvedenú v tiráži nachádzajúcu sa na poslednej strane vnútra každého čísla. Treba tak urobiť do **31. októbra 2021**. Všetky požiadavky na odber viac ako po jednom výtlačku z oboch dielov publikácie, prosíme, oznámte a riešte s nami písomne. V korešpondencii uveďte svoju presnú poštovú a e-mailovú adresu (ak ju máte) a telefónne číslo.

Tlač a distribúcia publikácie

Technické údaje publikácie *Materialistický a biblický pohľad na svet*:

Formát A5 (na výšku); obálka štvorfarebná, povrchová úprava: lesklé lamino; predpokladaný počet strán čiernobieleho vnútra: 1. diel asi 170, 2. diel asi 140; väzba V4 (šitolepená). Predpokladaná tlač a distribúcia: 1. diel január 2022; 2. diel február 2022. Prvý a druhý diel výjdu tlačou oddelene a budú aj oddelene distribuované.

Náklady na tlač sú určené technickými parametrami jednotlivých dielov. *Náklady na distribúciu* Slovenskou poštou určuje hmotnosť (váha) zásielky (s jedným výtlačkom publikácie), ktorá by podľa prepočtov tlačiarne (Alfa print Martin) spadala do poštovej listovej zásielky kategórie „List 2. triedy do hmotnosti 500 gramov“.

V prípade, že máte záujem o zaslanie väčšieho počtu výtlačkov publikácie ako o jeden, sme pripravení vyhovieť aj takejto vašej požiadavke. V takomto prípade je potrebné na tlač a distribúciu finančne prispieť. Môžete tak urobiť buď prostredníctvom poštového peňažného poukazu (nachádza sa v každom výtlačku časopisu) alebo prevodom na účet združenia.

V oboch prípadoch do správy/informácie pre prijímateľa uveďte: *priezvisko bydlisko na oba diely knihy x ks* (v prípade jednotlivca), alebo: *spoločenstvo/zbor mesto na oba diely knihy x ks* (v prípade spoločenstva/zboru), kde namiesto „x“ uvediete počet výtlačkov, ktoré chcete mať doručené.

Účet združenia Solas je vedený vo VÚB Žilina.

Číslo účtu v tvare IBAN: SK08 0200 0000 0024 8691 6455. *Ďalšie potrebné údaje pri platbe prevodom zo zahraničia*: „SWIFT: SUBASKBX. *Adresa banky pre prevody a platby zo zahraničia*: VÚB, Mlynské nivy 1, SK 829 90 Bratislava 25, Slovakia.“ (V tiráži časopisu *Solas* sa tieto údaje nachádzajú v riadku *Zo zahraničia*:...).

Pri väčšom počte výtlačkov publikácie ako jeden paralelne s finančným darom nás rozhodne informujte (!) o tomto Vašom záujme aj písomne na jednu z adries:

„solas@solas.sk“; „redakcia.solas@solas.sk“ alebo poštovým listom (poštou) na adresu: Solas, P. O. Box 76, 010 07 Žilina 7.

Väčšie množstvo publikácií ako jeden výtlačok bude tiež distribuované tlačiarňou Alfa print Martin (Robotnícka 1/D, 036 01 Martin; <http://www.alfaprint.eu>). Pre spoľahlivé doručenie zásielky nám určite (!) na jednu z vyššie uvedených našich adries (!) písomne oznámte svoju presnú domovskú adresu, telefónne číslo a popr. e-mail. Sú nutne potrebné pre spoľahlivé doručenie zásielky.

Výtlačky publikácie bude možné prevziať aj osobne (osobný odber) v priestoroch tlačiarne Alfa print Martin (všetky potrebné údaje sú na web stránke „<http://www.alfaprint.eu>“; GPS: 49°3'41.44"N, 18°54'41.93"E). V prípade, že si chcete výtlačky publikácie prevziať osobne priamo v tlačiarňi, oznámte to nám (vedeníu združenia!) paralelne so zaslaním finančného daru na jednu z vyššie uvedených našich adries a my následne budeme o Vašom osobnom odbere informovať pracovníkov v Alfa printe. Termín možného osobného odberu a ďalšie podrobnosti osobného odberu budú oznámené v ďalšom čísle *Solas* alebo individuálne konkrétnemu žiadateľovi.

*Uzávierka objednávky na väčšie množstvo výtlačkov publikácie **Materialistický a biblický pohľad na svet** spolu s uzávierkou finančných darov na ňu, je dňa **31. októbra 2021**. Nepremeškajte jedinečnú príležitosť!*

Vedenie občianskeho združenia Solas

Solas číslo 52, 14. ročník, 2021/3 (jeseň)

Časopis *Solas* vydáva občianske združenie Solas, Smreková 11, 010 07 Žilina 7.
IČO: 42064619. Je evidovaný Ministerstvom kultúry SR pod číslom EV 22/08.

Vychádza štyrikrát do roka.

Je nepredajný. Odberateľom ho zasielame bezplatne.

Číslo 52 vyšlo 2. septembra 2021 v náklade: 1 190 ks.

Tlač a distribúcia: Alfa print, s. r. o., Martin, www.alfaprint.sk
Žiadosti o zaradenie do zoznamu odberateľov pošlite na poštovú alebo e-mailovú adresu redakcie.

Dobrovoľné finančné príspevky a dary môžete posilať na účty:

Z územia Slovenska: VÚB Žilina, číslo účtu: SK08 0200 0000 0024 8691 6455;

Z Českej republiky: Poštovní spořitelna, číslo účtu: 247761864/0300

Z zahraničia: Číslo účtu v tvare IBAN: SK08 0200 0000 0024 8691 6455,

SWIFT: SUBASKBX; VÚB, Mlynské nivy 1, SK 829 90 Bratislava 25, Slovakia, Europe.

Fotografie: Redakcia *Solas* (obálka)

Zodpovedný redaktor: Drahoslav Vajda, <http://drahoslav.solas.sk>

Poštová adresa redakcie: Redakcia *Solas*, P. O. Box 76, 010 07 Žilina 7, Slovensko
(Address: Editorial Board *Solas*, P. O. Box 76, SK 010 07 Zilina 7, Slovakia, Europe)
tel.: +421 948 444 155

e-mail: redakcia.solas@solas.sk; solas@solas.sk
web stránky: www.solas.sk; casopis.solas.sk; blog.solas.sk

ISSN 1337-883X

SOLA SCRIPTURA
SOLUS CHRISTUS
SOLA GRATIA
SOLA FIDE
SOLI DEO GLORIA

Solus

*Amen, amen ti hovorím,
že ak sa niekto nenarodí z vody
a z Ducha, nemôže vojsť do
kráľovstva Božieho.*

Ján 3:5

Jedine Bohu patrí sláva

Časopis Solas je, alebo sa môže stať, aj vaším časopisom.
Čítajte a rozširujte ho. Prispievajte svojimi článkami, svojím svedectvom.
Podporujte ho modlitebne, podporujte ho finančne.

www.solas.sk